

ת"פ 12056/03/19 - מדינת ישראל נגד שמעון אזולאי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 12056-03-19 ישראל נ' אזולאי
בפני כבוד השופט חגי טרסי

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

שמעון אזולאי

הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד אשר אוחיון

הכרעת דין

לאחר שנתתי דעתי למכלול הראיות שהוצגו לפני ולטענות שנפרשו לפני בהרחבה מטעם באי כוח הצדדים, לא מצאתי כי אשמתו של הנאשם הוכחה מעל לכל ספק סביר, ועל כן החלטתי לזכות את הנאשם מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. להלן יובאו נימוקיי.

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של תיווך בשוחד - עבירה על סעיף 295(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

עובדות כתב האישום:

על פי המפורט בחלק הכללי לכתב האישום, נתיבי ישראל, החברה הלאומית לתשתיות תחבורה בע"מ (להלן: "נת"י"), היא חברה ממשלתית העוסקת בתכנון, פיתוח ואחזקת כבישים בישראל. נת"י הוקמה בשנת 2004 במקומה של יחידת הסמך במשרד התחבורה - מע"צ. עם הקמתה כחברה ממשלתית, החלה נת"י להעסיק במיקור חוץ נותני שירותים רבים ובהם מנהלי פרויקטים, האחראיים על ניהול שלבי הקמת כבישים מתכנון ועד ביצוע, וכן קבלני ביצוע שעסקו בסלילת כבישים. אלכס ויז'ניצר (להלן: "ויז'ניצר") שימש החל מיום 1.9.03 כמנהל מע"צ ובהמשך, עם הפיכת מע"צ לחברה ממשלתית, כיהן כמנהלה הכללי עד ליום 15.11.10. במסגרת תפקידו כמנכ"ל שימש ויז'ניצר יו"ר ועדת המכרזים של נת"י, אשר בחרה את קבלני הביצוע שעבדו בפרויקטים השונים, וכן דנה בבקשות קבלני הביצוע לתשלום עבור עבודות חריגות: עבודות שסוגן, כמותן או מחירן נוספים או שונים על הקבוע בחוזה שנחתם בינם לבין נת"י (להלן: "חריגים").

עוד מצוין בחלק הכללי לכתב האישום כי חברת "ביבי כבישים" (להלן: "החברה") היא חברת בניה פרטית בבעלותו של

יהודה בוזגלו (להלן: "בוזגלו"). ישראל בר (להלן: "בר") היה בעל מניות בחברה משנת 1991 ועד ליום 28.4.08, אז רכש בוזגלו את מלוא מניותיו מידי. בשנת 2011 שב בר לעבוד כמנהל עבודה שכיר בחברה. הנאשם נשכר על ידי בוזגלו על מנת לשמש כגורם מקשר בין החברה לבין גורמים חיצוניים, מאז שנת 2004. בתקופה הרלבנטית לכתב האישום נהגה החברה, באמצעות בוזגלו, להגיש למכרזי ביצוע תשתיות שפרסמה נת"י הצעות מחיר נמוכות מעלויות הביצוע. לאחר מכן חיפש בוזגלו דרכים להגדיל את סך התשלום מנת"י עבור ביצוע הפרויקט, בין היתר בדרכי של תשלומי חריגים. אלמלא אושרו התשלומים החריגים היתה החברה נקלעת לבעיה כלכלית חריפה מאחר שהתחייבה בהסכם לבצע את העבודה במחירים נמוכים. במהלך כהונתו של ויז'ניצר כמנכ"ל נת"י נמסרו לביצועה של החברה שני פרויקטים: בחודש ינואר 2007 נמסר פרויקט מחלף אשדוד שלב ג' (חוזת 125/06) לביצוע עבודות גישור, סלילה, פיתוח, הסדרה ושיקום של דרכים 41 ו-42 וכבישי גישה (להלן: "פרויקט מחלף אשדוד") ובחודש נובמבר 2009 נמסר לחברה פרויקט שדרוג כביש 40 מאחז בית קמה (להלן: "פרויקט כביש 40").

בנוסף, נטען בחלק הכללי לכתב האישום כי עוד בטרם כניסתו של ויז'ניצר לתפקיד מנכ"ל מע"צ, נהג בוזגלו לשלם כספי שוחד למפקחים במע"צ, זאת בתמורה לכך שיאשרו את החשבונות שהגיש לתשלום. כך, במשך 20 חודשים, בין השנים 2002-2004, נהג בוזגלו לתת למפקח אלכס לבודקין (להלן: "לבודקין"), מידי חודש, ₪ 10,000 במזומן, כשחודש בעד פעולותיו של לבודקין במסגרת תפקידו במע"צ להיטיב עם בוזגלו ועם החברה, ובעד אישוריו של לבודקין את החריגים שביקשה החברה בפרויקט סלילת כביש 7 כנות (מכרז 61/01) (להלן: "פרויקט כביש 7"). בשלהי שנת 2003, בסמוך לכניסתו הרשמית של ויז'ניצר לתפקיד מנהל מע"צ, במהלך סיור באתר בניה של פרויקט כביש 7, פנה בן לווייתו של ויז'ניצר, מנהל המחוז המנוח, ראובן יום טוב, בנוכחות ויז'ניצר, לבוזגלו, והכריז כי הם באו "לעשות סדר". כשבועיים לאחר מכן, בתחילת שנת 2004, זימן ויז'ניצר את בוזגלו אליו לשיחה, במהלכה רמז לו כי עליו לשלם לו שוחד על מנת לקבל עבודה מנת"י. ויז'ניצר עשה כן בכך שסיפר לבוזגלו סיפור על מנהיג של מדינה מסוימת שכאשר נכנס לתפקידו אסף את כל עשירי המדינה שהתעשרו על חשבונה ואמר להם כי מי שיחזיר לידי כסף "יחיה" ואילו מי שלא יעשה כן, יישב בבית הסוהר.

עד כאן בנוגע לחלק הכללי, ובאשר לאישום עצמו, הרי שעל פי הנתען בכתב האישום, במועדים שונים שאינם ידועים למאשימה במדויק, במהלך כהונתו כמנכ"ל נת"י, דרש ויז'ניצר מבוזגלו סכומי כסף כשחודש בעד פרויקטים שנמסרו מנת"י לביצועה של החברה - פרויקט מחלף אשדוד ופרויקט כביש 40, ובעד אישור תשלומים חריגים. סכומי הכסף נקבעו על ידי ויז'ניצר מראש ונגזרו מהשווי הכספי של הפרויקטים. בוזגלו נענה לדרישותיו של ויז'ניצר והעביר לו, ישירות או באמצעות הנאשם, החל מחודש נובמבר 2006, או בסמוך לכך, כספי שוחד בסכומים שנעו בין מיליון ומאה אלף ₪ לבין שלושה מיליון ₪, וזאת בעד פעולתו של ויז'ניצר במסגרת תפקידו להיטיב עם החברה. במועדים שונים, במספר פגישות שהתקיימו במשרדו של ויז'ניצר בנת"י, אליהן הגיע הנאשם ביחד עם בוזגלו, קיבל הנאשם מבוזגלו כספי שוחד במזומן בתיק מנהלים, ובהנחיית ויז'ניצר הניח את הכסף בחדר צדדי הצמוד למשרדו. במספר הזדמנויות נוספות, קיבל הנאשם מידי בוזגלו כספי שוחד במזומן על מנת למסור אותם לויז'ניצר, בפגישות בצד הדרך שתואמו לצורך זה בין ויז'ניצר לנאשם. הנאשם ובוזגלו נהגו לנסוע יחד ברכב לקראת הפגישות האמורות ובאותן הזדמנויות נהג בוזגלו לעצור לפני מקום הפגישה המיועד, אז ירד מהרכב ואילו הנאשם המשיך בנסיעה לפגישה שנקבעה עם ויז'ניצר. בפגישות מסר הנאשם לויז'ניצר את הכספים שקיבל במזומן למטרה זו מבוזגלו בתיק מנהלים או בשקית. בחלוף מספר דקות, לאחר העברת הכסף כמתואר, שב הנאשם לאסוף את בוזגלו. לאחר מסירת כספי השוחד, ככל שמצא ויז'ניצר כי חסר לשיטתו סכום מסוים בהתאם לשווי האחוזים שקבע כי יקבל מכל פרויקט, היה פונה לנאשם בדרישה להשלמת הסכום, והנאשם

היה מעביר את הדרישה לבוזגלו. במעשים אלה, קיבל הנאשם כסף מבוזגלו על מנת לתת שוחד לויז'ניצר, ומכאן אחריותו לעבירה שיוחסה לו.

בישיבת המענה מיום 22.5.19 כפר הנאשם, באמצעות ב"כ המלומד עו"ד אוהיון, בעבירה המיוחסת לו ובכלל העובדות המפורטות באישום עצמו. באשר לעובדות המפורטות בחלק הכללי, אישר הנאשם את נתוני הרקע בנוגע להקמתה של נת"י ולתפקידיו של ויז'ניצר, וכן את נתוני חברת ביבי כבישים, בעלי התפקידים בה והפרויקטים בהם זכתה, אך כפר מחוסר ידיעה בטענות הנוגעות להגשת מכרזים בעלויות נמוכות ממחיר הביצוע, לפעילות השוחד שיוחסה לבוזגלו כלפי מפקחים במע"צ, דוגמת לבודקין, ולאותן שיחות המתוארות בחלק הכללי בין ויז'ניצר ואנשיו לבין בוזגלו, בסמוך לכניסתו של ויז'ניצר לתפקיד.

לנוכח עמדתו זו של הנאשם הציגה התביעה לפני את מכלול ראיותיה, ובתום פרשת התביעה אף בחר הנאשם להעיד להגנתו והעמיד עצמו לחקירה נגדית. ייאמר כבר עתה כי חלק מעדי התביעה שנשמעו לא תרמו באופן ממשי לקידום התשתית הראייתית, ודומה, לפחות בדיעבד, כי ניתן היה לוותר עליהם ולנהל את ההליך ביתר יעילות, מבלי להעמיס על בית המשפט עדויות ומסמכים שאין בהם כדי לסייע בבירור המחלוקות. תעיד על כך העובדה כי שמם ודבריהם של אותם עדים, דוגמת איתן שפרון, מיכאל רסקין, חיים לוי ויגאל גוברין, כלל לא הוזכרו על ידי ב"כ הצדדים בסיכומיהם המפורטים. על רקע זה לא ארחיב גם אני בנוגע לעדויותיהם של עדים אלה.

עוד ראוי יהיה להבהיר כבר בעת הזו כי אין למעשה חולק על כך שהראיה המרכזית, שלא לומר הבלעדית, הקושרת את הנאשם ישירות לביצוע המעשים המיוחסים לו בכתב האישום, הנה מקבץ של אמרות חוץ אשר תועדו על ידי חוקרי המשטרה מפיו של בוזגלו, אגב חקירתו הממושכת, במסגרתה שמר, דרך כלל, על זכות השתיקה. אמרות אלה, ולצידן כלל אמרותיו של בוזגלו בפני החוקרים, הוגשו לעיוני בהתאם להוראות סעיף 10א' לפקודת הראיות, לאחר שזה סירב להשיב לשאלות הרבות שהוטחו בו על ידי ב"כ הצדדים, במהלך עדותו בבית המשפט. בנסיבות אלה יוכרע דינו של הנאשם, במידה רבה, על יסוד מידת האמון שניתן לתת באותן אמרות מפלילות, בשים לב לנסיבות בהן נמסרו, לאופיו ודפוסי פעולתו של בוזגלו ולחיזוקים החיצוניים שיובאו לאותה גרסה מפלילה.

אציין כבר עתה תמציתם של ממצאים ולפיהם על אף שהגרסה המפלילה נדמית אותנטית, הרי לנוכח מאפייניה ונסיבות מסירתה, כפי שיובהר להלן בהרחבה, ובשים לב לדפוסיו ואישיותו של בוזגלו, כפי שבאו לידי ביטוי בדברי העדים המקורבים אליו ובהתנהלותו בבית המשפט, מתעוררים לגביה סימני שאלה אשר בעטיים ניתן יהיה לבסס עליה הרשעה בפלילים רק אם ימצאו לה חיזוקים חיצוניים כבדי משקל. חיזוקים בעלי עוצמה מעין אלה לא הוצגו על ידי התביעה, ועל כן נותר במקרה זה ספק סביר באשמתו של הנאשם, ספק ממנו זכאי הוא ליהנות. לפיכך, החלטתי לזכות את הנאשם מהעבירה שיוחסה לו. להלן יובאו נימוקיי. יובהר כי כלל ההדגשות בטקסט - שלי.

יהודה בוזגלו:

עדות בבית המשפט:

בזוגלו, עד התביעה המרכזי, התייצב אמנם בבית המשפט ביום 26.1.20, אך כבר בפתח דבריו, ועוד בטרם נשאל ולו שאלה אחת, הבהיר כי אין בכוונתו לומר דבר, עד שמשפטו שלו יסתיים. את כל שברצונו לספר ואת התייחסותו לדברים שמסר בחקירותיו במשטרה, יאמר בעתיד במסגרת משפטו שלו, ובעת הזו אין הוא מתכוון להשיב לשאלות כלשהן (ראו פרוטוקול הדיון מיום 26.1.20 בעמ' 139). על גישתו זו עמד גם לאחר שהובהר לו כי מידע מפליל שימסור לא יהיה קביל לשמש לחובתו, והתביעה אף הצהירה כי לא תעשה במשפטו כל שימוש במידע שימסור בעדותו לפני (שם, עמ' 140-141).

עיון בפרוטוקול העדות שמסר בזוגלו בהמשך מלמד כי על אף שזו השתרעה על פני כמעט 100 עמודי פרוטוקול, הרי שככלל עמד בזוגלו מאחורי הצהרתו זו, ונמנע באופן גורף ממתן תשובות לשאלות הרבות שהוטחו בו. מפעם לפעם עלה בידי ב"כ המאשימה "לפתות" את בזוגלו לפתוח מעט מסוגרי ליבו, ולחשוף פרטים מסוימים על עצמו ועל עבודתו בחברה, אך בקווים כלליים ניתן לומר כי לא תרם מידע מהותי כלשהו לסוגיות השנויות במחלוקת במהלך עדותו בבית המשפט.

באחד מאותם חלקים קצרים בעדות בהם שיתף פעולה, סיפר מעט על עצמו ועל משפחתו, וכן על הרקע להקמת החברה. הוא הציג עצמו כאדם כבן 67, נשוי בשנית, אב לשמונה ילדים וסב ל-19 נכדים. כבר בגיל 9, בעודו במרוקו, החל לסייע בפרנסת המשפחה ובגיל 17 החל לעבוד בחברת סולל בונה כעוזר מודד, שם עבד 17 שנים תמימות. במהלך העבודה בסולל בונה הכיר את ישראל בר, מודד במקצועו, ובחלוף מספר שנות הכרות הקימו יחד את חברת ביבי כבישים. בתור שותף, בר היה "בחור זהב", אמין, והם הסתדרו מצוין והיו הוגנים זה עם זה. הפרויקט האחרון שביצעה החברה היה של כביש 6 לדרום, וחקירת המשטרה, שהביאה להגשת כתב האישום הנוכחי וכתבי אישום נוספים, לרבות כלפי בזוגלו עצמו, הובילה להתמוטטות החברה ולכך שבזוגלו יושב היום בבית, אינו מתפרנס וסובל מבריאות לקויה (למכלול עניינים אלו ראו שם, עמ' 142-149).

כאשר ביקש התובע בתחילת עמ' 150 לפרוטוקול להעמיק בשאלות בנוגע למערכת היחסים עם ישראל בר, חזר בזוגלו לסורו והבהיר כי אין בכוונתו להשיב לשאלות נוספות. על רקע זה, הוגשו לתיק בית המשפט כלל ההודעות שמסר במהלך חקירתו במשטרה, בהתאם להוראת סעיף 10א' לפקודת הראיות, וללא התנגדות מטעם ההגנה (שם, עמ' 153). הודעות אלה ייסקרו בהמשך, וחלקן הן שעומדות בליבו של כתב האישום הנוכחי. גם לאחר הגשת ההודעות סירב בזוגלו להשיב לשאלות, ועל כן הוכרז כעד עוין וניתנה לתביעה האפשרות לחקור אותו בחקירה נגדית (שם, עמ' 166). גם מהלך זה לא גרם לשינוי בהתנהלותו של העד, והוא נמנע מלהשיב לשאלות, תוך שהוא מצהיר כי יעשה כן רק לאחר שיסתיים משפטו שלו, וזאת גם כאשר הוצגו לפניו קטעים מתוך הודעותיו, ומסמכים שונים שאליהם התייחס בעת גביית ההודעות.

על רקע התנהלות מתמשכת זו ועל מנת לחסוך מזמנם של הצדדים גובשה בהמשך הסכמה דיונית, אשר באה לידי ביטוי בעמ' 190 לפרוטוקול, ולפיה אם ימנעו הצדדים, בהעדר תוחלת, מלחקור את העד בנושאים מסוימים, לא ייזקק הדבר בהמשך לחובתם ולא תעלה טענה כלשהי בנושא זה. הבנה זו סייעה לקיצור העדות, אף שזו השתרעה על פני שעות ארוכות, ובעיקר אפשרה לסנגור המלומד להסתפק בחקירה נגדית קצרה, כפי שיתואר מיד.

מכל מקום, גם בהמשך חקירתו הנגדית של התובע נמנע בוזגלו ממתן תשובות ענייניות, למעט בעמ' 208-212, שם התפתח וויכוח בינו לבין התובע בנוגע לעלויות מילוי מובא ושימוש באפר פחם למטרות מילוי כבישים. לא אלאה את הקורא בתיאור המידע שנמסר שם, שכן לטעמי אין לו כל השלכה על הסוגיות הרלבנטיות להכרעה בהליך הנוכחי, אך אציין כי השאלות בנושאים אלו הובילו להתייחסויות מסוימות בנוגע לויז'ניצר, שאותן ראוי להזכיר. במסגרת זו הטיח התובע בבוזגלו כי את הצעת המחיר הנמוכה לצד השימוש באפר פחם במכרז מחלף אשדוד נתן על פי הנחיית ויז'ניצר, ובתגובה השיב בוזגלו כי ויז'ניצר לא מדבר עם קבלנים וכי יש חוזה ויש מפקחים בשטח וצריך לעבוד לפי החוזה. לדבריו, ויז'ניצר לא דיבר איתו בנושא זה והוא אינו מתערב בשום דבר. מעבר לכך סירב להשיב (שם, עמ' 215). בעמ' 219-220 נשאל לגבי הנאשם, שמעון אזולאי, והכחיש כי נתן לו אי פעם כספים מעבר לשכר הטרחה שהגיע לו. עוד ציין כי מעולם לא אמר לנאשם לתת כסף לויז'ניצר.

החקירה הנגדית של בוזגלו מטעם ההגנה הייתה, כאמור, קצרה, ולאחר שהתברר כי אין בכוונתו של בוזגלו להשיב לשאלות ולתזות שהניח הסנגור לפניו, ויתר הסנגור על יתרת שאלותיו, ברוח ההסכמה הדיונית שגובשה כמפורט לעיל (שם, עמ' 226-233).

לסיכום פרק זה, הרי כפי שניתן לראות, בחר בוזגלו באופן מוצהר ומודע שלא להשיב לשאלות מהותיות כלשהן, ולא לספר את הידוע לו באשר למכלול הנושאים הרלבנטיים להכרעה בעניינו. את זאת לא עשה, ככל הנראה, מתוך חשש גרידא לפגיעה במשפטו שלו, שהרי הובטח לו שדבריו לא ישמשו לחובתו בעתיד, אלא בכוונת מכוון ומתוך תכנון מוקדם. בכך סיכל בוזגלו מחד את יכולתה של התביעה להציג מידע סדור ומלא לגבי מעשי השוחד שביצעו הוא ושליחיו, כך על פי כתב האישום, ומנגד את יכולתה של ההגנה לבסס באמצעות הכלי החשוב של החקירה הנגדית את הפרכות והקשיים בתזה העומדת ביסוד כתב האישום.

בנסיבות אלה, לא נותר מנוס אלא לבחון, בזהירות המתחייבת, את אמרתיו של בוזגלו במהלך חקירת המשטרה, ולראות אם די יהיה בהן כדי לבסס מעל לכל ספק סביר את אשמת הנאשם. יובהר בהקשר זה, לשבחה של היחידה החוקרת, כי כלל הודעותיו של בוזגלו תועדו, לא רק בדרך של רישום ההודעה, אלא גם בתיעוד קולי וחזותי, כך שעלה בידי להתרשם ישירות ובאופן בלתי אמצעי מהתהליך שעבר בוזגלו, מקולו שלו ומדמותו והתנהלותו בעת מתן האמרות השונות. בכל אלה יש כמובן כדי לסייע בקביעת ממצאי מהימנות, גם אם במידה פחותה בהשוואה לעדות פרונטלית באולם בית המשפט.

אפנה אפוא לתיאור הודעותיו של בוזגלו, תוך מתן דגש לנתונים ולאמרות להן עשויה להיות נפקות ראייתית ממשיה לעניינו. אבהיר, בהקשר זה, כי בוזגלו נחקר על ידי המשטרה גם בנוגע לחשדות בדבר ביצוע עבירות במסגרת פרויקטים נוספים, אשר חלקם לא מצאו את דרכם לכתב האישום, דוגמת פרויקט כביש 4, ונושאים מעין אלה יוזכרו בסקירה רק ככל שיש להם השלכה כלשהי על הסוגיות שרלוונטיות לעניינו.

הודעותיו של בוזגלו במשטרה: (ת/21 עד ת/34)

16.11.15 - ת/ת 21 + תמליל ת/ת 21א' ודיסק ובו תיעוד חזותי ת/ת 21ב':

בשעות הבוקר המוקדמות של יום 16.11.15 נעצר בוזגלו לראשונה על ידי חוקרי המשטרה בעת ששהה בנמל התעופה בן-גוריון, בדרכו לחגוג את מסיבת יום ההולדת שלו באירוע רב משתתפים במלון ברומניה. ההחלטה לעצרו התקבלה, כך על פי המפורט בסיכומי התביעה, לאחר שצוות החקירה קיבל מידי סולימני את ההקלטה ת/ת 4, בה מתועדת שיחה בין סולימני לבין ישראל בר, הקלטה אליה אתייחס בהמשך במסגרת סקירת עדותו של בר.

מכל מקום, לאחר שנעצר בשדה התעופה, נלקח בוזגלו לחקירה באזהרה, במסגרתה השיב לכלל השאלות שנשאל וכפר בביצוע עבירות כלשהן. במסגרת זו סיפר כי הוא משמש קבלן כבישים מזה 25 שנה, והוא כיום הבעלים היחיד של ביבי כבישים, לאחר שהשותף בר פרש לפני כשבע שנים. אין בינו לבין בר כל סכסוך. בחברה עצמה כ-30 עובדים קבועים, והיא משמשת קבלן ביצוע של נת"י כ-23 שנים. במענה לשאלות החוקרים אף פירט בוזגלו את הפרויקטים הזכורים לו, לרבות פרויקט מחלף אשדוד. עוד ציין כי למעט קשרי עבודה אין לו שום קשר לחברי הנהלה בנת"י. לגבי הנאשם, שמעון אזולאי, ציין כי הוא חבר ומועסק כסמנכ"ל בחברה כעשר שנים. באשר לויז'ניצר, הרי שאין לו שום קשר איתו.

בוזגלו נשאל גם לגבי קובי דיין, דמות שתוזכר גם בהמשך, וסיפר כי בעבר היה חבר טוב שלו שהיה מטפל, בדומה לנאשם, בכל מה שקשור לקשרי החוץ של החברה מול משרדי הממשלה. היה לו משרד שעסק בתיווך בכל מיני נושאים, והתשלום היה על בסיס חשבוניות שהנפיק דיין, שלא היה שכיר בחברה. לגבי בן ציון סולימני נשאל וציין בקצרה כי סולימני עבד עבורו בכביש 6, הפסיק את העבודה באמצע, גרם נזק רב, ניסה לסחוט ממנו כספים וסולק על ידו מהעבודה. כעת מצויים הם במלחמה בבתי משפט.

בשלב זה של החקירה החלו החוקרים להטיח בבוזגלו את המידע ששאבו מ-ת/ת 4. במסגרת זו נשאל תחילה באשר לנושאים הקשורים בפרויקט כביש 7: ניפוח כמות העצים שהחברה נדרשה לעקור באזור צומת כנות, קבלת תשלום של מיליוני שקלים במסגרת אישור "חריגים" בגין אותה עקירה, ותשלום שוחד לסגן מהנדס המחוז במע"צ על רקע אישור אותן תוספות חריגות. בוזגלו טען כי אינו זוכר את נושא העצים והכחיש את תשלום השוחד. או אז הטיחו בו החוקרים, בשורות 134-138 להודעה ת/ת 21, כי מחומר החקירה עולה שהעביר כספי שוחד לויז'ניצר, באמצעות שמעון אזולאי. בוזגלו הכחיש את הטענה, והחקירה התקדמה לנושא אחר.

כפי שניתן לראות, ערכה הראיית של חקירה זו, במהלכה לא סיפק בוזגלו כל פרט מפליל, אינו רב. עם זאת, אין להקל ראש בחשיבותה במובן זה שראוי כי נפנה תשומת ליבנו לעובדה כי התזה לפיה שילם בוזגלו כספי שוחד לויז'ניצר באמצעות הנאשם, כלומר הזיקה בין תשלום השוחד לויז'ניצר לבין מעורבות הנאשם בהעברת הכספים, הונחה לפני בוזגלו על ידי החוקרים כהנחת העבודה החקירתית שלהם, ולא נבעה ממידע שמסר בוזגלו מיוזמתו שלו. עוד נשוב לנושא זה ולהשלכותיו בהמשך.

17.11.15: ת/ת 22 + תמליל ת/ת 22א' ודיסק ת/ת 22ב':

למחרת מעצרו הראשון נחקר בוזגלו פעם נוספת. תחילה נחקר לגבי פרויקט כביש 4, ולא נרחיב. בהמשך נשאל לגבי תשלומים חריגים שאושרו במסגרת פרויקט כביש 7 והמשיך לטעון כי אינו זוכר. במהלך החקירה הציגו לו החוקרים את מסמכי אישור התשלומים החריגים בפרויקט כביש 7, הן בגין כריתת עצים והן בגין מילוי בורות, בהיקפים של מיליוני ₪. בוזגלו בתגובה לא התכחש לקבלת התשלומים החריגים, אך טען כי העבודות בוצעו בפועל ואושרו על ידי המפקח בשטח ומנהל הפרויקט. לטענתו, מעולם לא קיבל כסף עבור עבודה שלא ביצע, ומעולם לא שילם כספי שוחד למפקח לבדוקין או לסגן מהנדס המחוז במע"צ מיכאל וולמן.

23.11.15 - ת/23 + תמליל ת/23א' ודיסק ת/23ב':

בתום חקירתו השנייה מיום 17.11.15, שוחרר בוזגלו ממעצר, טס לרומניה וחגג שם את יום הולדתו כמתוכנן. עם שובו מרומניה ביום 23.11.15, נעצר ונלקח לחקירה, במהלכה **שמר באופן גורף על זכות השתיקה**. ההודעה המוקלדת ת/23 קצרה ולקונית, אך עיון בתיעוד הקולי והחזותי מלמד כי החוקרים, ובעיקר החוקר אלון חכים, מטיח בו בפתח החקירה ובמהלכה כי הכל כבר ידוע להם וכי קיימות נגדו ראיות ברורות למתן שוחד, לנוכח גרסאותיהם של בר, לבדוקין ומיכאל וולמן. כמו כן ידועות לחוקרים כלל השיטות בהן נקט לרבות תשלומי חריגים בנוגע לניפוח העצים, ניפוח חשבונות של ספקים וכיוצא בזה. **בעמוד 38 לתמליל ת/23א', מזכירים החוקרים גם את שמו של הנאשם כמי שקיבל כספים, בחבילות של חצי מיליון ₪ בכל פעם.** על יסוד מכלול נתונים אלה שהם מטיחים בו מנסים החוקרים לשכנע את בוזגלו לפתוח את סגרי ליבו, להודות ולספר את כל הידוע לו, אך ללא הצלחה.

24.11.15 - ת/24 + תמליל ת/24א' ודיסק ת/24ב':

גם במסגרת הודעה קצרה זו **שמר בוזגלו באופן גורף על זכות השתיקה**, לרבות כאשר עומת ישירות בשורות 36-40 עם הטענה ששיחד את ויז'ניצר באמצעות שמעון אזולאי למטרת "שלח לחמך על פני המים". כך פעל גם כאשר בהמשך החקירה הוטח בו כי העביר לויז'ניצר פעמיים סכומים של חצי מיליון ₪, ופעם נוספת סכום של מאה אלף ₪ (שם, ש' 45-49).

25.11.15 - ת/25 + תמליל ת/25א' ודיסק ת/25ב' + תמליל ת/25ג' ודיסק ת/25ד':

במסגרת חקירה זו עומת בוזגלו על ידי החוקרים עם גרסאותיהם של לבדוקין ובר, ובהמשך גם עומת עם כל אחד מהם. **גם במהלך חקירה זו בחר בוזגלו לשמור באופן מלא על זכות השתיקה**. החוקרים פירטו באזני בוזגלו את דברי לבדוקין לפיהם שילם לו בוזגלו מדי חודש סכום של 10,000 ₪ במזומן, אך בוזגלו מנע מלהשיב. כך פעל גם כאשר פורטו באוזניו דבריו של בר בדבר תשלום השוחד לויז'ניצר דרך הנאשם וגיוס הכספים לתשלום באמצעות ניפוח חשבונות.

בשלב מסוים במהלך החקירה הוכנס לחדר החקירות המפקח אלכס לבדוקין, לצורך ביצוע עימות קצר בינו לבין בוזגלו (ראו ת/24 ש' 96-98). את הפרטים שנאמרו בעימות ניתן לאתר בעמ' 13-15 לתמליל ת/25א', שם מספר לבדוקין על הכספים שקיבל מבוזגלו במזומן לאורך 20 חודשים, אגב עבודתו של לבדוקין כמפקח מטעם מע"צ בפרויקט כביש 7. בתגובה משיב בוזגלו כי מאז סיום הפרויקט הנ"ל בשנת 2004 חלפו שנים רבות וקיימת התיישנות, ומכל מקום בשל

אירוע מוחי שחוזה הוא אינו יכול לזכור בדיוק מה קרה. עוד הוסיף כי כל דבריו של לבודקין הם "שקר אחד גדול", וטען כי מעולם לא מסר לו כספים.

החוקרים ממשיכים להפעיל על בוזגלו לחץ לפתוח את סוגר פיו ולשתף אותם בידוע לו, שכן הוא מופלל על ידי עדים רבים ומוטב לו שיודה וישתף פעולה. סימן ראשון לכך שהמסר מחלחל ניתן למצוא בצפייה בדיסק ת/25ב' (וראו בתמליל ת/25א' בעמ' 22 ש' 7) שם ניכרת התלבטות ראשונה מצד בוזגלו האם לדבר - הוא נשען לאחר ומשיב לחוקר: "לא נעים לי, אני אסור לי להגיד מה שאתה רוצה לשמוע". החוקר מנסה לנצל את המומנטום, אך בוזגלו מתעשת ומסרב להוסיף.

בשלב זה מוכנס אל חדר החקירות ישראל בר ומתבצע עימות בין השניים. העימות מתועד בתמליל ת/25א' בעמ' 23-25 ובדיסק ת/25ב' במונה 1:22:50 - 1:26:10, אם כי לנוכח מיקום המצלמה לא ניתן להתרשם מדמותו של בוזגלו במהלך העימות ומפניו של בר. בפתח הדברים נשאל בר לגבי תשלום השוחד ללבודקין ולמיכאל וולמן, ומסביר כי מעולם לא ראה את העברת הכספים, אלא רק שמע עליהם מבוזגלו. לגבי הנאשם, שמעון אזולאי, מספר בר כי מדובר בסוג של מאכער שמסדר עניינים באמצעות הקשרים שלו, וכי בין היתר הועבר באמצעותו שוחד לויז'ניצר, פעמיים חצי מיליון ופעם אחת מאה אלף ₪. עם זאת, שב והדגיש כי מעולם לא היה עד להעברת הכספים אלא הכול מבוסס על דברים ששמע מבוזגלו. בוזגלו שומע אך מסרב להגיב.

בתום החקירה הפורמלית נלקח בוזגלו אל פינת הישיבה הסמוכה לחדר החקירות, אך גם שם ממשיכה השיחה להיות מתועדת, כפי שניתן ללמוד מהתמליל ת/25ג' (עמ' 7 למטה ואילך) ומהדיסק ת/25ד' (החל מדקה 54 במונה). עם היציאה מהחדר מסבירים החוקרים לבוזגלו שמצבו לא טוב בגלל העדים שמסבכים אותו. בוזגלו מבקש שיאפשרו לו להשתחרר, ללכת הביתה לשבוע, לעבוד ולחשוב על מצב הדברים עד שאולי ישנה את דעתו (שם, עמ' 8). השיחה נמשכת ובמהלכה מסביר החוקר לבוזגלו, באופן שאינו משתמע לשתי פנים, שהם לא מתעניינים בלבודקין או בוולמן אלא אך ורק בויז'ניצר. לכן, לדברי החוקר, מחזיק בוזגלו ביתרון על פני יתר הנחקרים, בכך שהוא נמצא עם ויז'ניצר בקשר ישיר ויושב עמו בישיבות (שם, עמ' 10). בוזגלו מכחיש, אך מבקש שבוע ימים לחשוב על הדברים בבית ומנסה לשכנע את החוקר שלא יבקשו פעם נוספת להאריך את מעצרו. בוזגלו מציע שיתנו לו כמה ימים לחשוב בבית "ואם אני אראה שאני יכול להגן על עצמי, שלא יהיה לי נזק עצום, ואני יכול לתת לך את מה שאתה רוצה, אני אעשה את זה, אבל אתה צריך לתת לי זמן" (שם, עמ' 13 ש' 33-30).

26.11.15 - ת/26 + תמליל ת/26ג' ודיסק ת/26ד' + תמליל תשאול ת/26א' ודיסק ת/26ב' + תמליל תשאול ת/26ה' ודיסק ת/26ו' :

במישור הפורמלי לא חל כל שינוי בעמדתו של בוזגלו, וגם הפעם אין הוא משיב לשאלות המוטחות בו במהלך גביית ההודעה הכתובה ת/26. עם זאת, בתשאולים ממושכים, לפני ואחרי גביית העדות, ממשיך תהליך ההתלבטות של בוזגלו, בשאלה האם למסור מידע וכיצד לקדם את עניינו. על המשכו של תהליך זה ניתן ללמוד מהתמליל ת/26א' והדיסק ת/26ב', המתעדים שיחה בין בוזגלו לבין חוקר בשם צמח, שלהם היכרות קודמת על רקע יחסי שכנות. השיחה מתנהלת באותה פינת ישיבה מחוץ לחדר החקירות, על כוס קפה ובאווירה נינוחה, ככל הנראה לפני גביית ההודעה.

בפתח השיחה, בעמ' 2 לתמליל מציין בוזגלו כי ל-90% מהחשדות שהוטחו בו אין כל בסיס, ומדובר "בבלופים", אך אותם 10% נוספים מטרידים אותו. עוד מספר בוזגלו כי הבין היטב מדברי החוקרים כי הם "**מחפשים את ויז'ניצר**". על רקע זה מבקש בוזגלו להבין האם במידה ויספר את "**האמת שלו**", החוקרים "**יורדו ממנו**" (שם, עמ' 3 ש' 23-26). בתגובה, מסביר לו החוקר כי מדובר למעשה במעמד של עד מדינה ולכך צריך ראש צוות החקירה לקבל אישורים מתאימים. **החוקר מעלה מספר פעמים במהלך החקירה את האפשרות לבחון מתן מעמד של עד מדינה לבוזגלו**, ככל שהוא מעוניין בבחינת המהלך, והרושם הוא כי מדובר באפיק אותו מבקש החוקר לקדם (ראו למשל עמ' 5 ש' 10-22, עמ' 6 ש' 13-14, עמ' 8 ש' 31-38, עמ' 20 ש' 10-32). בוזגלו, מנגד, משיב כי הוא מעדיף שיינתנו לו מספר ימים בבית לחשוב, ובמהלכם יתייעץ ויחליט האם לספר את הידוע לו או לא.

בעמודים 10-11 לתמליל מתפתחת בין השניים שיחה בנוגע לויז'ניצר. במהלך השיחה מבקש בוזגלו לספר כיצד זרק ויז'ניצר את לבודקין מהעבודה בנת"י, ואזי הוא מכנה את לבודקין "**זה שנתתי לו כסף**" (עמ' 11 ש' 2 בתמליל, מונה 17:05 בדיסק). בוזגלו ממשיך ומספר כיצד פנה אליו לבודקין לפני כחמש שנים וביקש ממנו לספק לו עבודה ובוזגלו סירב. עוד הוא מוסיף "**לחצו עליו אז הוא... הוא פתח... אבל הכל בלוף... המציאו איזה סיפור שהיו בחוזה מאה עצים ועשינו שש אלף... הכל זה סיפורים... הוא לא יודע כלום... המציאו את הכול**". מצאתי לנכון לפרט דברים אלה לנוכח דברי ב"כ המאשימה בסיכומים, במסגרתם התבקשתי לראות בדבריו הנ"ל של בוזגלו משום הודאה בתשלום דמי השוחד ללבודקין. אין בכוונתי לקבוע מסמרות בנושא זה, אך אציין כי לצד האמרה שנדמית כהודאה מפורשת "**זה שנתתי לו כסף**", מופיעה הכחשה של הטענות שהעלה לבודקין בנוגע לניפוח מספר העצים, ואף ההקשר של אותה אמרה, כמעין אמצעי זיהוי או דרך להבהיר לחוקר למי מתייחסים דבריו של בוזגלו, מותר מקום לספק, ומה גם שבשום שלב נוסף בחקירותיו הרבות לא הודה בוזגלו בתשלום שוחד ללבודקין. להשלמת התמונה בנוגע לויז'ניצר יצוין כי בעמ' 19 לתמליל מציין בוזגלו כי ויז'ניצר מעולם לא לקח מאף אחד ולו שקל, ובהתאם לכך אף הוא עצמו לא העביר לו כספים.

תשאול ממושך נוסף של בוזגלו מתבצע באותו יום, לאורך כשעתיים וחצי, על ידי החוקר חכים וראש צוות החקירה קנר, ככל הנראה לאחר שובם מדין הארכת המעצר בבית המשפט. תשאול זה מתנהל אף הוא בפינת הישיבה המוכרת, ובמהלכו יושב בוזגלו ומעשן ומשוחח עם השניים, הכל כמתועד בתמליל ת/26ה' ובדיסק ת/26ו'. במהלך השיחה ממשיך בוזגלו לנסות לשכנע את החוקרים לתת לו כמה ימים למחשבה, בעוד קנר שב ומדגיש את היתרון שיש לבוזגלו בכך שהוא מחזיק במידע על אלו המצויים בראש ההיררכיה, וכי עליו לדעת לנצל את היתרון הזה (עמ' 4 ש' 25-29). בוזגלו אינו מתפתה ושב ומדגיש פעם אחר פעם כי הוא מעוניין שיינתן לו זמן לחשוב. לגופם של דברים ציין בוזגלו בעמ' 18 לתמליל כי ישראל בר לא היה מחליט כלום בחברה, וגם אם לעיתים היה מעדכן אותו, הרי גם לפני שעזב את החברה הוא לא היה תמיד מעודכן. לגבי משיכות הבעלים וכרטסת "הוצאות קידום פרויקטים" טוען בוזגלו כי הם אינם קשורים כלל ועיקר למע"צ, וכשנשאל למה שימש כל הכסף השיב "**הייתי מהמר כבד והייתי מפסיד סכומים וזה התשובה...** **אם יש משיכה זה כסף שאני לקחתי**" (שם, עמ' 19). בעמ' 20-21 מכחיש בוזגלו את הטענות בדבר ניפוח מספר העצים לצורך קבלת תשלום חריג ואת מתן השוחד ללבודקין ולוולמן (וזאת שעות אחדות בלבד לאחר אותה אמרה לא ברורה ממנה משתמע שנתן ללבודקין כסף).

בעמ' 30-31 לתמליל, אגב שיחה על תפקידיו של הנאשם בחברה, מציינים החוקרים בפני בוזגלו שבדקו רישומי כניסות ויציאות וכי הנאשם היה במע"צ 50 פעם ב-2006 ו-37 פעמים ב-2007. בהמשך, בעמ' 32 שב ומדגיש קנר שהם

מתעניינים ב"ויז'ניצר וצפונה". בוזגלו שואל למה כדאי לו להתאמץ, להפוך לעד מדינה ולפשוט את הרגל והחוקרים מנסים לברר עם בוזגלו אם הוא יכול בכלל "לתת" להם את ויז'ניצר. בוזגלו מסביר בעמ' 34 שהוא אישית לא נתן לו אף פעם שקל. ובעמ' 36-37 **שומע מהחוקרים שהוא זה שצריך ליזום את קידום מעמדו כעד מדינה, לספר מה הוא יכול לתת ולהציב את תנאיו.** בוזגלו מתעניין מה יקרה במצב שבו ימסור את המידע שבידו אך לא יהיה בו די על מנת "להפיל" את ויז'ניצר, והחוקרים מסבירים שלפני חתימת ההסכם יצטרך להסביר בקווים כלליים מה ביכולתו לתת, והשאלה היא אם הוא יכול **"לתת את ויז'ניצר ולא בשמועות"**. בוזגלו משיב: **"אתה נותן אתגר גדול שאני צריך לחשוב עליו הרבה"** (שם, עמ' 38).

בעמ' 39 מסביר בוזגלו את הקושי שעשוי להיווצר בביסוס שרשרת העברת הכספים, תוך שימוש בכינוי "דוד": **"דוד אומר לא, לא קיבלתי ולא העברתי. משהו מחר יגיד נתתי לדוד ודוד לא יודע מה הוא עשה עם הכסף, עכשיו אם הוא אומר לא, אז מה שווה כל ה... זה לא מספיק לכם.. ואתה אומר אני לא יכול לדבר עם דוד בכלל חודש, חודשיים שלושה... אולי אני יכול לשכנע את דוד.. אני צריך לדבר איתו בלי שתעצרו אותי על שיבוש הליכים"**. בהמשך, בעמ' 42, מבהיר בוזגלו לחוקרים שהתיאור ששמעו מישראל בר הוא "חרטא ברטא", שהם אינם יודעים כלום לגבי הנושא של ויז'ניצר, ושהוא אינו יודע אם הוא מסוגל לספק את רצונם. בהמשך משוחחים על חייו של בוזגלו כמהמר כבד, על הפסדים של מאות אלפי דולרים בפרקי זמן קצרים ועל ביקורים שנתיים בקזינו בווגאס, שם דמי הכניסה מחייבים הפקדת רבע מיליון דולר. בעמ' 49 מדגיש בוזגלו שויז'ניצר הוא אדם זהיר, **"בקבוק מים הוא לא ייקח ממך... הוא רק מזומן, הוא לא סומך על אף אחד... הוא לא מקבל מתנות, לא מקבל צ'ק, לא פורט כסף. רק כסף חי ולא משנה ממי"**.

בוזגלו אמנם אינו מאשר בשום שלב שהעביר כסף לויז'ניצר, אך החוקרים מבינים ממנו כי הדברים בוצעו באמצעות גורם שלישי. בעמ' 51 הוא נשאל לגבי זהותו של אותו גורם שלישי. בוזגלו אינו נוקב בשם אך מציין שזה **"מישהו שהוא כבר בידיים שלכם"** (שם, עמ' 51 ש' 10). בעמ' 53-54 מצינים החוקרים כי לדעתם מדובר בשמעון, הנאשם. בוזגלו אינו שולל את התזה, אך גם לא נכנס לפרטים, וחוזר על עמדתו לפיה הוא מעוניין להשתחרר לכמה ימים, לחשוב ולערך בירורים ושיחות מבלי שיואשם בשיבוש החקירה. בעמ' 59 לתמליל, הוא נשאל מפורשות אם יוכל לגרום לשמעון לדבר ומשיב כי הוא צריך זמן, גם בשביל לדבר עם שמעון ושאל יגיד לו בטלפון שהוא רוצה לדבר איתו **"הוא יעשה במכנסים"** ובעמ' 61, כאשר החוקרים מסבירים לו שהם יצטרכו ששמעון יאשר את הסיפור, הוא משיב **"אני לא מאמין ששמעון יישבר... גם אם אני אגיד לו אני נתתי לך, הוא יגיד אני לא מכיר אותך בכלל..."** (עמ' 61 ש' 10-5). בהמשך, בעמ' 67 לתמליל שואלים החוקרים כיצד אפשר לגרום לשמעון שידבר, ובוזגלו חוזר ומבקש שיתנו לו קצת אוויר ושהוא צריך **"לדבר איתו לבד, לתפוס אותו, לראות לאיזה כיוון ילך ואני גם יסביר לו שהוא יפסיד המון"**.

28.11.15 - תמליל ת/27א' ודיסק ת/27ב' + תמליל תשאול ת/27ג', ת/27ז', ת/27ה' ודיסקים ת/27ד' (אודיו בלבד).
ת/27ח', ת/27ו':

יום 28.11.15 הוא יום המפתח בהליכי חקירתו של בוזגלו, היום בו מסר מפורשות את אותן אמרות מפלילות עליהן נשען כתב האישום. גם אם ניתן לאתר ניצנים ראשוניים לאותן אמרות מפלילות בתשאולים מיום 26.11.15, הרי שהגרסה המפלילה ככזו נמסרה רק במהלך התשאול הממושך שנערך לבוזגלו על ידי החוקר אלון חכים ביום 28.11.15, ועליה לא חזר גם בחקירות הבאות.

בטרם אתאר בהרחבה את שהתרחש בתשאל, אתייחס בקצרה לחקירתו של בוזגלו באותו יום באזהרה, כמפורט בתמליל ת/26א' ובדיסק ת/26ב'. גם הפעם מבהיר בוזגלו כי אין בכוונתו להשיב לשאלות, אך כאשר השיחה אינה מתמקדת בחשדות, הוא נוטל בה חלק פעיל ובעמ' 5 לתמליל מספר בהרחבה על עצמו ועל ההיסטוריה המשפחתית שלו. בעמ' 6 הוא נשאל אודות הנאשם ומספר שמכיר אותו 25 שנה, מאז שהיה סא"ל בצה"ל. אחר כך נהיה פוליטיקאי, ויש לו משפחה ענפה במרכז הליכוד. לביבי כבישים הגיע כי היו חברים טובים ועל רקע זה הציע לו בוזגלו לנצל את קשריו ולטפל בבעיות עמם נתקלת החברה בתחום השגת האישורים וטיפול מול גורמי חוץ. תחילה עבד כפרילנסר ואח"כ כשכיר, והיה רץ מבוקר עד ערב, שכן הייתה הרבה עבודה. בהמשך השיחה המוקלטת חוזר בוזגלו ומבהיר את רצונו להשתחרר מהמעצר לכמה ימים ולחשוב מה טוב לו לעשות. בעמ' 19-22 מנסה שוב החוקר לדובב את בוזגלו ולשמוע ממנו מה הוא יכול לתת, אך בוזגלו מסרב לפרט ומבקש זמן לחשוב. בעמ' 21 **הוא נשאל לגבי המשיכות מחשבון החברה וטוען שלא היו משיכות של מאות אלפים, אלא רק של 100 אלף בכל פעם ושהסכומים האלה היו הולכים לקזינו. אומר שהאנשים האלה, המנכ"לים, לא מסתפקים במאה אלף, הם חיים ברמה של מיליון ויש להם כבר וילות ומכוניות, וגם לא תמיד הם עוזרים וחייבים לשלם כדי לשרוד, כדי להישאר בשוק.**

החקירה מגיעה לשיאה בתשאל הלילי של בוזגלו שמבצע באותו יום החוקר חכים, החל מהשעה 21:16 ועד 22:27. תשאל זה תועד באמצעות מכשיר הקלטה סמוי שהחזיק חכים בכליו, ותוצריו מצויים בדיסק ת/27ד' ובתמליל ת/27ג'. חלקים מאותה שיחה תועדו גם באמצעות מכשירי ההקלטה שהוטמנו בפינת הישיבה המוכרת, שם התנהל מרבית אותו תשאל. לגבי חלקים אלה של השיחה קיים אפוא תיעוד מקביל בדיסקים ת/27ח' ו-ת/27ו', ובתמלילים ת/27ז' ו-ת/27ה' בהתאמה. אציין כי צפייה בדיסקים מלמדת כי בחלק מהזמן כוללים הם אודיו בלבד, שכן מרבית השיחה מתנהלת מחוץ לטווח המצלמה. לנוכח כפילות זו אבהיר כי התיאור שיובא להלן וההפניות שבו יובאו כולם לצורך הנוחות מתוך התמליל ת/27ג', אלא אם יירשם מפורשות אחרת.

בתחילת השיחה (עמ' 2-4) מדברים השניים על ישראל בר. בוזגלו שב ואומר שבר אינו יודע כלום, וכל מה שהוא מספר מבוסס רק על ניחוש, על רקע משיכות הכספים של בוזגלו. בתוך כך שב בוזגלו ומכחיש את התשלומים ללבודקין. בוזגלו מבהיר שוב כי אין בכוונתו לדבר וממשיך לבקש זמן לחשוב ואז, **"כשאבוא לדבר אתך אגיד לך רק את האמת ואני אשתדל שהאמת הזאת תהיה גם מה שאתם רוצים"** (עמ' 6 ש' 6-7). בוזגלו מדבר על כך שרוצה להתייעץ, בין היתר עם אשתו, ובעמ' 8 מאשר שאשתו לא סובלת את שמעון: **"הראשון שטיפול זה שמעון. אתה מבין? היא לא סובלת אותו, יכול להיות שיותר קל לי..."** (שם, ש' 6-8). בהמשך, שואל חכים את בוזגלו איך הוא יודע שהכסף מגיע לויז'ניצר ובוזגלו משיב שאת זה בדיוק הוא צריך לבדוק שהרי **"(אולי) הוא לקח את הכסף וגנב אותו?"** (עמ' 9 ש' 37), אך הוא מוכן להסביר מה הבדיקות רק אחרי שיגיע להסכם עם המשטרה, משום שאינו מוכן בשום אופן לשתף פעולה ובכל זאת לקבל כתב אישום (שם, עמ' 10).

בשלב זה שואל אותו חכים מפורשות אם היה עם שמעון בעת שזה האחרון מסר כסף לויז'ניצר. בתחילה מסרב בוזגלו להשיב, אך במענה לשאלותיו החוזרות של חכים הוא משיב לבסוף: **"נראה לך שלא? בחיך, אני לא סומך על אף אחד.. (אז היית איתו?) בוודאי, נו איזו שאלה"** (עמ' 11 ש' 1-6). חכים ממשיך ללחוץ באותו נושא גם בעמ' 12: הוא שואל **"היית איתו?"** ובוזגלו משיב **"תן לי לחשוב על זה"**. חכים מתעקש: **"היית איתו יותר מפעם אחת?"** ובוזגלו מאשר שכן ומספר כי התשלום היה מתבצע במשרדו של ויז'ניצר. הוא נשאל כיצד ויז'ניצר ספר את הכסף, הרי מדובר

בסכומים גדולים, ומשיב שלא היה סופר את הכסף במקום, אבל אחרי כמה ימים היה מודיע לשמעון אם היה חסר כסף, והיינו צריכים להשלים (שם, עמ' 12-13). הכסף היה משולם רק במזומן ומועבר בתיק ג'יימס בונד. ויז'ניצר הוא זה שקבע את גובה התשלום על בסיס אחוז מסוים משווי כל פרויקט (עמ' 13-14) ואין לך ברירה אלא לשלם או שאתה פושט רגל (עמ' 15).

לדברי בוזגלו, הוא היה נוכח לפחות 4-5 פעמים בלשכתו של ויז'ניצר בעת מסירת הכספים על ידי הנאשם (עמ' 15 ש' 25-32) ולפעמים ההעברות היו מתבצעות במקום אחר - מחוץ למשרד. היה נוסע עם שמעון באוטו עם הכסף, שומע את שיחות התאום הטלפוניות עם ויז'ניצר, ושמעון היה מוריד אותו באמצע הכביש ואומר לו שתקף יחזור (עמ' 16 למעלה וראו גם ת/27 עמ' 18 ש' 31-37). חכים שואל שוב על מספר המקרים בהם נכח בעת העברת הכספים במשרד, ובוזגלו משיב הפעם **חמש, עשר פעמים**, וכאשר הוא נשאל היכן הניחו את הכספים סיפר שיש בלשכה חדר צדדי ושמעון היה מניח שם את הכסף (עמ' 16-17). חכים מבקש לדעת כמה זמן זה נמשך ועל אילו פרויקטים מדובר, בוזגלו משיב שאינו יודע אבל הוא יכול לבדוק. ראוי לציין כי מדי פעם מבקש בוזגלו מחכים להסתפק במידע שמסר, לא ללחוץ עליו ולהמשיך בשיחה בעוד מספר ימים לאחר שיחליט סופית כיצד לנהוג, אך חכים ממשיך בשלו ובוזגלו נגרר אחריו.

בעמ' 20 נמשכת השיחה לגבי אופן העברת הכספים. הפעם, כאשר מדובר על התשלום במשרד, מציין בוזגלו כי **נכח בעת התשלום רק פעם אחת, שאז הניח הנאשם את הכסף באותו חדר צדדי שבלשכה.** בוזגלו מציין כי אינו יכול לדעת כמה כסף קיבל ויז'ניצר בסה"כ, אבל הסכומים יותר גדולים ממה שאתה חושב (עמ' 21). בוזגלו נשאל איך היה יודע שהנאשם באמת מסר את הכסף והאם השתמשו בקוד כלשהו או בסיסמה, כגון "שלחתי" או "הגיע". בוזגלו משיב שהנאשם היה אומר לו שהוא העביר אך הבהיר: **"אין קוד, לא שואל אותו שאלות ואני מאמין לו שהוא העביר"** (עמ' 22 ש' 13-14).

מצאתי לנכון להדגיש תשובתו זו של בוזגלו, שכן בדו"ח התשאול ת/48 שערך חכים באותו יום נרשם בסעיף 9 תיאור מעט שונה. חכים מציין בדו"ח שבוזגלו אמנם ציין שהוא והנאשם לא השתמשו בקוד כלשהו, אך כאשר נשאל אם הנאשם היה מודיע לו אם מסר את הכסף כל פעם השיב שכן, **"ואף סימן עם היד תנועה של הודעה בטלפון וציין את המילה 'נתן'."** חכים מסביר בדו"ח כי הכוונה היא שהנאשם העביר לבוזגלו מסרון על כך שנתן כסף לויז'ניצר. אציין כי חלק זה של התשאול לא תועד בתיעוד חזותי וחכים אף לא התבקש במהלך עדותו בבית המשפט לתאר את אותה תנועת יד שביצע בוזגלו. נושא זה נותר אפוא עמום למדי, אך מצאתי להזכירו בכל זאת, מאחר ושימש בסיס מרכזי לטענות ההגנה בסיכומיה בדבר מחדלי חקירה, בכך שלא בוצעו מחקרי תקשורת בניסיון לאתר את אותם מסרונים. לנוכח המסקנות אליהן הגעתי בדבר קיומו של ספק לנוכח דלות הראיות, אסתפק בהערה זו, ולא ארחיב.

בעמ' 22 ש' 30-31, חוזר בוזגלו על הטענה כי **נכנס ביחד עם שמעון למשרד פעם אחת בלבד.** בעמ' 27 הוא מתאר ביתר הרחבה את אופן ביצוע התשלום מחוץ למשרד. מספר שהיה שומע את שיחות הטלפון בין הנאשם לבין ויז'ניצר, שהנאשם היה **"מוריד אותי באיזו צומת, חוזר אחרי עשר דקות ואומר הכל בסדר, נוסעים הביתה"** (שם, ש' 18-19). בוזגלו מוסיף כי הוא חושב שזה היה בצומת ביבנה, כי הוא סבור ששם גר ויז'ניצר. **בעמ' 30-32 מעלה לפתע בוזגלו את האפשרות שאולי מישו אחר, ולא ויז'ניצר, הוא שקיבל את הכסף, וכי אולי היה זה המנכ"ל**

החדש, שי ברס, ושצריך לבדוק את התקופה. על מנת להפיס את דעתו של חכים הוא מאשר שכל מה שסיפר היה על ויז'ניצר, אבל ברס המשיך את דרכו והם היו למעשה שותפים. חכים ממשיך לשאול ומנסה לוודא כי בוזגלו מוסר לו גרסת אמת, אך **בוזגלו מדגיש כי גרסת אמת מלאה בכוונתו למסור רק בשבוע הבא לאחר שיציב את תנאיו** (עמ' 33 ש' 6-12) וכשחכים מבקש תשובה ברורה לשאלה האם דיבר עד כה על ויז'ניצר, משיב לו בוזגלו: **"אני כל מה שסיפרתי עד עכשיו... תשכח ממנו"** (עמ' 34 ש' 29-32), ומסרב למסור כל פרט נוסף.

בהמשך התשאול מכחיש בוזגלו שמסרוואה סייע בניפוח חשבוניות - וטוען כי זו המצאה של ישראל (עמ' 38). בוזגלו מסרב לאשר שסיפר לישראל בר על העברות הכספיים לויז'ניצר, ומספק תשובות כגון יכול להיות שכן יכול להיות שלא, לא תמיד, יכול להיות, אך מציין שהם היו שותפים ושהוא **"עובד באמונה עם אנשים אני לא עובד ברמאות"** (עמ' 39). חכים שב ומעלה את סוגיית נוכחותו של בוזגלו בהעברת הכספים **ובוזגלו מספר הפעם שכששמעון היה נכנס לויז'ניצר הוא לא היה נכנס איתו אלא היה במשרדים אחרים בבניין: "אני לא נכנסתי לויז'ניצר... מה יש לי לחפש שם? לראות מה הוא נותן לו? ויז'ניצר ייתן לו עוד אנשים שיהיו שותפים בעבירה? בחיך, את המעיל שלי ואת הטלפון היה זורק אותם בחוץ"** (עמ' 39 ש' 36 - עמ' 40 ש' 11 וראו גם ת/27ה' עמ' 17 ש' 7-9). בהמשך, חוזר בו בוזגלו גם מהפרטים שמסר לגבי נוכחותו בהעברות הכספיים ברכב: **"אני לא אמרתי לך שנסעתי עם שמעון עם הכסף. אולי הוא נסע לבד"** (ת/27ה' עמ' 19 ש' 25-26), ובמענה לשאלות חכים האם הוא מנסה "לערבב" אותו, משיב כי הוא אינו מעוניין לדבר יותר, **ושמבחינתו כלל לא דיבר איתו.**

30.11.15 - ת/28 + תמליל ת/28א' ודיסק ת/28ב' + תמליל תשאול ת/28ג' ודיסק ת/28ד':

כדרכו בקודש, **שמר בוזגלו באופן גורף על זכות השתיקה** לכל אורך החקירה הפורמלית שנערכה לו בחדר החקירות. בדומה, מרגיש בוזגלו משוחרר ופתוח יותר במהלך התשאול המתועד המתנהל בהמשך בפינת הישיבה שמחוץ לחדר החקירות. בתחילת השיחה המתועדת הוא מספר על חייו כמהמר כבד, המוכר ככזה בכל העולם. בהמשך, הוא נשאל לגבי השפעתו של ויז'ניצר כמנכ"ל נת"י על זהות הזוכה במכרז, ומסביר כי לויז'ניצר אין שום השפעה על זכייה במכרז משום שההצעות נבדקות בקפדנות על ידי אנשי המקצוע, ומי שהכי זול זוכה (עמ' 9). בעמ' 10, **בשונה מדבריו יום קודם לכן, הוא טוען שלא שילם לויז'ניצר דבר.** בעמ' 11 מנסה חכים לברר איתו איך יבדוק את אמיתות הדברים שסיפר. בוזגלו מבקש זמן ושקט לחשוב וטוען ש-90% מכל מה שהטיחו בו זה בלוף. בעמ' 13 מסביר חכים לבוזגלו שהוא מסובך עמוקות ושכדאי לו לספר את כל האמת **"לא בכותרות"**, אך בוזגלו משיב שזה לא זמן טוב בשבילו לעשות כן, למרות שדבריו של חכים כן משפיעים עליו וגורמים לו להתלבט כיצד לנהוג. בהמשך, בעמ' 17-18, מכחיש בוזגלו העברת כספים למיכאל וולמן.

בשלב זה מתפתחת שיחה נוספת על ויז'ניצר, ובוזגלו מספר סיפור, אשר גם בו רואה המאשימה בסיס לאמיתות המפורט בכתב האישום. בוזגלו מספר שכשוויז'ניצר הגיע למע"צ הוא "עשה סדר", "ניקה את כל הבניין", זרק את כל העובדים והביא אנשים חדשים. עוד סיפר בוזגלו כי ב-2004, בסמוך לכניסתו של ויז'ניצר לתפקיד, הוא זימן כל אחד מהקבלנים לשיחת מוטיבציה, ובמהלך השיחה עם בוזגלו אמר לו שהוא יודע איך הם עובדים ושמכאן ואילך הוא יישר את הקו. עוד הוסיף בוזגלו ותיאר את תוכן השיחה: **" הוא נתן לי דוגמאות מהם, הוא אמר לי תראה פוטין, הוא יושב בממשלה... אומר לי פוטין מה עשה? בא, לקח את כל העשירים... באותה תקופה... (ואמר להם) עד עכשיו לקחתם כסף מהמדינה, מי שיחזיר לי חלק יישאר חי, מי שלא יחזיר לי יישב בבית סוהר"**. חכים מנסה לוודא מה

המסר שהסיק בוזגלו מסיפורו של ויז'ניצר על פוטין. בוזגלו אינו מפרט אך מאשר לבסוף בעמ' 25 את התזה לפיה למי שמסרב לשלם אין סיכוי לקבל עבודה ממע"צ. בעמ' 31 **נשאל בוזגלו אם שכר את שירותיו של שמעון בגלל הקשרים הפוליטיים שלו עם ויז'ניצר ומשיב בשלילה. לדבריו, כשהכיר אותו הוא בכלל טיפל בבעיות מוניציפליות.** כאשר נשאל לגבי האינטרס של שמעון להסתכן ולשמש כצינור להעברת הכספים, השיב שהוא חושב ששמעון היה מסודר מבחינה כלכלית. **כאשר נשאל בעמ' 35 האם הוא בטוח שמפגשי התשלום היו ביבנה, הוא משיב "אין אני יכול לזכור?".**

2.12.15 - ת/29 + תמליל ת/29א' ודיסק ת/29ב':

גם בחקירה זו, המסיימת תקופת חקירה אינטנסיבית לאורך למעלה משבועיים, שומר בוזגלו באופן גורף על זכות השתיקה. הפעם הוא אף אינו מתפתה להוסיף דבר, למרות נאומים ארוכים שמשמיע בפניו חכים לגבי מצבו החמור וכתב האישום המכביד הצפוי לו.

החקירות הנוספות:

עד כה תיארתי בהרחבה את חקירותיו של בוזגלו ואת ההתפתחויות שחלו בהן, על מנת שניתן יהיה לנתח את המידע המפילל שמסר ולעמוד על משקלו. בחקירות הבאות, לא מסר בוזגלו מידע נוסף ואף לא חזר על אותן אמרות מפלילות שתוארו לעיל, ועל כן לא מצאתי טעם בפירוט נרחב נוסף של יתרת ההודעות. אסתפק בכך שאציין כי בוזגלו נחקר בחמש הזדמנויות נוספות. תחילה נחקר ביום **16.2.16** (הודעה ת/30 + תמליל ת/30א' ודיסק אודיו ת/30ב'), אך **שמר באופן מלא על זכות השתיקה**, וזאת גם באותם חלקים נרחבים בהם עומת עם הפרטים המפלילים שסיפק בתשאולים קודמים ועם העובדה כי דבריו תועדו בהקלטות בזמן אמת. באופן דומה התנהג גם בחקירתו מיום **4.4.16** (תמליל ת/31ג' ודיסק ת/31ד') ומיום **26.2.17** (הודעה ת/31, תמליל ת/31א' ודיסק ת/31ב'). על זכות השתיקה שמר גם בעת שנחקר ביום **8.1.19** (ת/32), ובמהלך התשאול הנלווה (תמליל ת/32א' ודיסק ת/32ב') הרחיב לספר על הימורים ומהמרים, ואף ציין כי **עד היום חייב כ-20 מיליון ₪ על רקע חובות הימורים** (ת/32א' בעמ' 36). עוד סיפר כי גילה שאחותו, שושנה, גנבה ממנו 5 מיליון ₪ (שם, עמ' 38). חקירתו האחרונה (ת/34) נוהלה ביום **19.11.19**, ועסקה ביחסיו עם סולימני, אשר חורגים מגדרו של כתב האישום הנוכחי.

בוזגלו - ניתוח ומסקנות:

בעדותו בבית המשפט שמר בוזגלו באופן גורף על שתיקה, וסירב להשיב לשאלות המהותיות שהוטחו בו על ידי באי כוח הצדדים. את זאת עשה מטעמיו שלו, הקשורים לדבריו לעובדה שתלוי ועומד נגדו כתב אישום, אשר הדין בו טרם הסתיים. בנסיבות אלה הוגשו לעיוני כלל הודעותיו ואמרותיו, כפי שתועדו במסגרת חקירת המשטרה בפרשה. עיון במכלול אותן הודעות מלמד כי מאז מעצרו המחודש ביום 23.11.15, הכחיש בוזגלו את המיוחס לו ושמר באופן גורף על זכות השתיקה במהלך כל חקירותיו הפורמליות. במקביל, במהלך התשאולים הממושכים שנערכו לו, רובם ככולם מחוץ לחדר החקירות ובאווירה פורמלית פחות, ניכר תהליך מדורג של דיאלוג בין החוקרים לבין בוזגלו, אשר הוביל בשלב מסוים לאותן אמרות מפלילות, שהגיעו לשיאן בשיחה המתועדת בין בוזגלו לחכים בערב של יום 28.11.15. ניצנים ראשונים לאותן אמירות מפלילות ניתן למצוא כבר בתשאול מיום 26.11.15, ושרידים אחרונים להן ניתן לאתר ביום 30.11.15, אך אין חולק כי הגרסה עליה משתיתה המאשימה את טיעוניה נעוצה רובה ככולה באמרות בוזגלו מיום

28.11.15.

אם נבחן את תוכנו של אותן אמרות ונקבצן יחדיו לידי תיאור אחד וכוללני, הרי שמדבריו של בוזגלו ניתן לצייר תמונה לפיה על פי דרישתו של ויז'ניצר שילם לו בוזגלו, באמצעות הנאשם, סכומי כסף גבוהים, אותם קבע ויז'ניצר כנגזרת של אחוזים מסוימים מכל פרויקט בו זכתה החברה. התשלומים היו מועברים על ידי הנאשם בתיקים עמוסי מזומנים שנמסרו לויז'ניצר במשרדו בנת"י, לעיתים בנוכחות בוזגלו, או במפגשים שתואמו טלפונית בין הנאשם לויז'ניצר בצמתים שונים ברחבי הארץ. ויז'ניצר לא היה סופר את הכסף במקום, אך במקרים בהם התברר בדיעבד כי היו חוסרים אל מול גובה התשלום שנקבע, נהג ויז'ניצר להעביר דרך הנאשם דרישה להשלמת התשלום, והיתרה הייתה מועברת באותן דרכים שתוארו. לכך יש לצרף את דברי בוזגלו מיום 30.11.15 בדבר אותו משל ששמע מויז'ניצר לגבי התנהלותו של פוטין, ואת דבריו לפיהם מי שלא היה מוכן לשלם לא יכול היה לזכות במכרזים מטעמה של נת"י.

המאשימה מבקשת בסיכומיה ליתן אמון באמרותיו אלה של בוזגלו ולהשתית עליהן, לצד ראיות מחזקות מסוימות שעוד יידונו, את הרשעתו בדיון של הנאשם. בהקשר זה אציין כי צפייה בלתי אמצעית באותן אמרות, אשר נמסרו תחת הליכי תשאול מקצועיים ומתמשכים של צוות החקירה, אכן מותירה רושם אותנטי. נדמה כי בוזגלו נשבה ברוח החקירה והתפתה לשתף את החוקר בפרטים מסוימים, על אף שטרם גיבש החלטה האם לשתף פעולה ולמסור את כל הידוע לו, וזאת מבלי שניכרים בהתנהלותו סימנים מובהקים של מניפולציה. מדובר בגרסה המפלילה גם את בוזגלו עצמו במתן שוחד ובעבירות נוספות, ובמובן זה נדמה כי מדובר בגרסה הניתנת בניגוד לאינטרס של העד עצמו, נתון המקנה נופך נוסף של אמינות ואותנטיות לגרסה המפלילה.

לנוכח נתונים אלה וההתרשמות הבלתי אמצעית מאופן מסירת האמרות, ובשים לב לחוסר שיתוף הפעולה המוחלט של בוזגלו במהלך עדותו בבית המשפט, ברי כי ראוי להעדיף את אמרותיו אלה על פני הגרסה, או העדר הגרסה, שמסר בעדותו בבית המשפט, והכל בהתאם להוראת סעיף 10א(ג) לפקודת הראיות. לפיכך, נקודת המוצא היא כי בכוחן של אמרות מפלילות אלה לשמש ראיה בעלת משקל לביסוס המעשים המפורטים בכתב האישום, לרבות מעשיו של הנאשם.

לצד המסקנה האמורה, לפיה מקימות אמרותיו של בוזגלו בתשאול מיום 28.11.15, לצד אמרות נוספות מיום 26.11.15 ו-30.11.15, ראיה ממשית לחובת הנאשם, הרי שאין מנוס מלעמוד גם על מגבלותיה של אותה ראיה, ועל סימני שאלה המתעוררים לגבי משקלה ולגבי יכולתה לשאת על גבה את נטל ההוכחה הדרוש לביסוס אחריותו של הנאשם בפלילים, מעל לכל ספק סביר. ודוק, אינני מתכוון אך לדרישה הפורמלית בדבר תוספת ראיתית שהנה בגדר "דבר לחיזוק", כנדרש לצורך הרשעה בהתאם לאמור בסעיף 10א(ד) לפקודת הראיות, אלא לקשיים משמעותיים בגרסה עצמה, לסימני שאלה המתעוררים לנוכח נסיבות מתן הגרסה ולחולשות הנובעות מדפוסיו ואופיו של העד עצמו. כל אלה מובילים לטעמי אל המסקנה לפיה נדרש במקרה זה צבר ראיות מחזקות בעלות משקל ניכר, אשר יאמתו ויחזקו את האמרות המפלילות שמסר בוזגלו בחקירה, טרם ניתן יהיה לבסס עליה הרשעה בפלילים.

קושי ראשון נעוץ בעובדה כי בוזגלו, על אף שנראה כי התחבט ממושכות בשאלה זו, בחר בסופו של יום שלא לשתף פעולה עם צוות החקירה, ונמנע ממסירת גרסה מלאה, קוהרנטית ומפורטת באשר לחשדות שהוטחו בו ובמקורביו. לפיכך, לא ניתן לחלץ מאמרותיו במסגרת התשאולים אלא מעין "סיפור מסגרת" כותרתי וכללי של מתן שוחד לויז'ניצר.

באמצעות הנאשם, ואין זה מפתיע כלל ועיקר כי גם לאחר שמסר את אותן אמרות מפציר בו החוקר חכים לספר את כל הידוע לו, "**לא בכותרות**". כדרכם של סיפורי מסגרת, גם אמרותיו של בוזגלו חסרות פרטים חשובים ויקרי ערך שבכוחם להעניק להן נופך אותנטי, להבהיר את הקשרן ולאפשר בחינה מעמיקה של דיוקן ומהימנותן.

כך למשל, אמרותיו של בוזגלו אינן כוללות כל התייחסות למועדי העברת הכספים ולהיקפם, להקשר המדויק של כל תשלום ותשלום, לפרויקטים בגינם שולמו הכספים, להיקף הכולל של הכספים שהועברו, לאופן השגת הכספים, ולכל יתר הפרטים שמרכיבים דרך כלל עדות מפלילה בעלת משקל פנימי גבוה. ראוי יהיה להזכיר כי עובדות כתב האישום קושרות את תשלומי השוחד למסירת "**פרויקט מחלף אשדוד ופרויקט כביש 40, ובעד אישור תשלומים חריגים**" ומציינות את **חודש נובמבר 2006** כמועד בו החלו התשלומים, אך אמרותיו המפלילות של בוזגלו אינן כוללות התייחסות כלשהי לטענות ממוקדות אלו ואינן מבססות אותן, ולו באופן ראשוני.

יתרה מכך, עצם הניסיון לייצר מתוך דבריו של בוזגלו גרסה אחידה וקוהרנטית מעורר קשיים ניכרים, ולא פעם מתגלות סתירות פנימיות ותמיהות בגדרן של אותן אמרות מפלילות עצמן. הדוגמה הבולטת ביותר לסתירות פנימיות, בתוך אותן אמרות, נוגעת לשאלה האם ועד כמה היה בוזגלו עד להעברות הכספים הנטענות מהנאשם לויז'ניצר, במשרדו של האחרון בנת"י. מדובר, ללא ספק, בסוגיה בעלת חשיבות, שכן מדובר בעדות הישירה היחידה המבססת את הטענה בדבר הגעת הכספים מידי הנאשם לידי ויז'ניצר. חשיבותה של סוגיה זו הייתה ברורה היטב הן לחוקרים והן לבוזגלו, והחקירה שבה פעם אחר פעם להתמקד בה, אך עיון מדוקדק בדברי בוזגלו מלמד כי תשובותיו בנושא זה לא היו עקביות כלל ועיקר.

כפי שתואר לעיל, בתשואל מיום 28.11.15 מסרב תחילה בוזגלו להשיב לשאלה האם נכח בהעברות הכספים, אך במענה לשאלות חוזרות הוא מאשר שכן ובעמ' 15 לתשואל הוא מוסר כי נכח במשרדו של ויז'ניצר בעת העברת הכספים על ידי הנאשם "**לפחות 4-5 פעמים**". לא חולפות אלא דקות אחדות, והיקף המקרים בהם נכח בוזגלו גדל לכדי "**חמש, עשר פעמים**". אילו בכך היו מסתכמים הפערים לא הייתי רואה בכך קושי ממשי, אך בהמשך התשואל, כאשר מתחדשת בעמ' 20 השיחה לגבי אופן העברת הכספים, מציין בוזגלו, בשונה מדבריו הקודמים, כי **נכח בעת התשלום רק פעם אחת**, אותו מקרה בו הניח הנאשם את הכסף בחדר הצדדי שבלשכה. ודוק, אין מדובר בפליטת פה או אי הבנה, שכן על הגרסה לפיה נכנס ביחד עם הנאשם לצרכי העברת כספים לויז'ניצר רק פעם אחת, חוזר בוזגלו גם בעמ' 22 בשורות 30-31 לתמליל התשואל.

בשלב זה ראוי יהיה לעורר את השאלה הכיצד בכלל היה ויז'ניצר נכון לאפשר את נוכחותו של בוזגלו בחדר בעת העברת הכספים, ולו פעם אחת ויחידה. התזה העומדת ביסוד כתב האישום וביסוד אמרותיו המפלילות של בוזגלו הנה כי ויז'ניצר, בהיותו אדם זהיר ומתוחכם, אשר לא חיבב, בלשון המעטה, את בוזגלו, היה נכון ליטול את הסיכון הכרוך בקבלת הכספים, רק כאשר המגע הישיר שלו היה עם אדם דוגמת הנאשם, אשר מקורב אליו פוליטית ואשר רק בו יכול הוא לתת אמון אבסולוטי שלא יפלילו. על רקע זה, נדמית נכונותו של ויז'ניצר לאפשר מסירתו של תיק המזומנים בנוכחות בוזגלו (ובמידה דומה גם נכונותו הנטענת לתאם עם הנאשם טלפונית מקומות מפגש להעברת כספים כאשר בוזגלו מאזין) בלתי סבירה, וכזו שאינה תואמת את התנהלותו הזהירה והמוקפדת.

והנה, כאשר החוקר אלון חכים מעלה פעם נוספת בהמשך התשאול את סוגיית נוכחותו של בוזגלו בהעברות הכספים, זוהי בדיוק רוח הדברים בתגובתו של בוזגלו. בוזגלו מסביר זו הפעם, בעמ' 39-40 לתמליל, כי הנאשם היה נכנס לבדו למשרדו של ויז'ניצר: **"אני לא נכנסתי לויז'ניצר... מה יש לי לחפש שם? לראות מה הוא נותן לו? ויז'ניצר ייתן לו עוד אנשים שיהיו שותפים בעבירה? בחיך, את המעיל שלי ואת הטלפון היה זורק אותם בחוץ..."**. הכיצד עולה אמרה זו בקנה אחד עם האמרות הקודמות לפיהן נכח בארבעה, חמישה ואולי עשרה מקרים של העברת כספים במשרד, או אפילו עם הגרסה לפיה נכח שם רק פעם אחת ויחידה? לבוזגלו הפתרונים. ניתן כמובן להעלות השערות שונות או להציע הסברים לאותן סתירות נחזות, אך משבכך התמצו דבריו של בוזגלו, ובהמשך לא מסר הסברים, השיב לשאלות או מסר גרסה מפורטת, עומדות אותן סתירות במלוא תוקפן ומקשות על קביעת ממצאים מובהקים.

לכך יש לצרף סימני שאלה פנימיים נוספים המתעוררים למקרא אמרתיו של בוזגלו באותו תשאול. אין זה פלא כי אף המאשימה עצמה בסיכומיה ציינה כי ניכר, שתוך כדי מסירת אותן אמרות מפלילות, בוזגלו בורר את דבריו, מגלה טפח ומכסה טפחיים. ברי כי התנהלותו זו מקשה על מתן משקל ניכר לדבריו. כך למשל, ראוי יהיה להזכיר כיצד לפתע, בתוך רצף השיחה, מעלה בוזגלו את האפשרות כי כל הפרטים שמסר בדבר העברות כספים נוגעים למעשה לשי ברס, מי שהחליף את ויז'ניצר בתפקיד מנכ"ל נת"י, ולא לויז'ניצר עצמו. החוקר מנסה להשיב את דבריו של בוזגלו למסלולם ולוודא כי דבריו מתייחסים לתקופתו של ויז'ניצר, כפי שהשתמע מדבריו בוזגלו עד אז, אך בוזגלו מסביר שגרסת אמת מלאה ימסור רק בשבוע הבא, לאחר שיגבש את תנאיו ויגיע להבנות עם החוקרים.

זוהי דוגמה אחת מבין רבות להתנהלותו של בוזגלו במהלך אותו תשאול ובכלל, לאותה שיטה של גילוי טפח וכיסוי טפחיים, המקשה על מתן אמון מלא בדבריו, גם כשהם נדמים אותנטיים. במסגרת זו חוזר בו בוזגלו לא פעם מפרטים שמסר, למשל לגבי הטענה שנסע עם הנאשם ברכבו, כשכספי השוחד עמם, לעבר מקומות המפגש עם ויז'ניצר, ולגבי מיקומם של אותם מפגשים ביבנה. בהזדמנויות אחרות מבהיר בוזגלו כי יש להתעלם מכל הפרטים שמסר, כי חלק ניכר מהטענות שהוטחו בו משוללות יסוד וכי גרסת אמת ימסור רק בעתיד, ככל שיגיע להחלטה כי זהו האפיק שיפחית למינימום את הפגיעה הצפויה בו.

התנהלותו זו של בוזגלו מובילה באופן טבעי אל הנתון הבא, המקשה על מתן משקל גבוה לאמרתיו המפלילות, וכוונתו לתהליך החקירתי שהוביל למסירת אותה גרסה. ודוק, אין בכוונתי למתוח בהקשר זה ביקורת על התנהלותו של צוות החקירה, אשר פעל כדין ולא חרג מהכללים המקובלים בהליכי חקירה, ואף התנהל מול בוזגלו בכבוד ובסבר פנים יפות. אלא שלטעמי, נסיבות מתן האמרה, על רקע המצגים שהוצגו מצידם של החוקרים כלפי בוזגלו, מעוררים אף הם קשיים במתן אמון מלא באמרות המפלילות, וזאת במיוחד לנוכח אופיו ודפוסיו של בוזגלו, אליהם אתייחס מיד.

כפי שצינתי מוקדם יותר, כבר במהלך חקירתו הראשונה של בוזגלו, ביום 16.11.15, מונחת לפניו על ידי החוקרים התזה המוגמרת, שמצאה את ביטויה גם בכתב האישום, ולפיה העביר בוזגלו לידיו של ויז'ניצר כספי שוחד באמצעות הנאשם. לאורך החקירות והתשאולים מבהירים החוקרים לבוזגלו כי בידיהם ראיות המעידות על הנאשם כגורם המקשר בינו לבין ויז'ניצר, ועל כן הכללתו של הנאשם כמרכיב אינהרנטי בסיפור המסגרת המפליל של בוזגלו, לכאורה ללא כל צורך ועל אף מערכת היחסים הטובה בינו לבין הנאשם, אינה מפתיעה ואינה מעידה בהכרח על אותנטיות האמרות.

החוקרים ממשיכים ומניחים בפני בוזגלו נתון משמעותי נוסף, כאשר הם מבהירים לו בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים כי העניין שלהם בו ובמעשיו מופחת, וכי היעד האמיתי שלהם הנו "וויז'ניצר וצפונה". עוד טורחים החוקרים ומבהירים לבוזגלו כי בעיניהם מצוי הוא בעמדת מפתח ומחזיק בידו קלפים כבדי משקל, שכן בניגוד ליתר הנחקרים בפרשה הייתה לו גישה ישירה לוויז'ניצר והוא זה שיכול "לספק את הסחורה" לגביו. על רקע אמרות אלה מתנהל בין בוזגלו לחוקרים דו שיח, אשר מובל במידה רבה על ידי החוקרים עצמם, בדבר האפשרות כי בוזגלו יציע להפוך לעד מדינה, ויציב את תנאיו לכך. במסגרת זו מבקשים החוקרים לברר עם בוזגלו, פעם אחר פעם, מה ביכולתו "לתת" להם, ככל שתגובש הסכמה בדבר מעמדו ותנאיו.

בוזגלו, מצידו, אינו נלהב מהאפשרות לשמש "עד מדינה", על כל הקונוטציות הכרוכות בכך, ומבקש בכל פעם מחדש כי יתאפשר לו להשתחרר ממעצר, לשוב לביתו למספר ימים, להתייעץ עם מקורביו ולהחליט האם לשתף פעולה עם החקירה, אם לאו. רק אז, אם יחליט לשתף פעולה, ויבטח לו שלא יוגש נגדו כתב אישום, ימסור את הגרסה המבוקשת על ידי החוקרים: **"כשאבוא לדבר אתך אניד לך רק את האמת ואני אשתדל שהאמת הזאת תהיה גם מה שאתם רוצים"** (ת/27ג' עמ' 6 ש' 6-7).

אלו הן הנסיבות וזהו הלך הרוח האופפים את דבריו של בוזגלו כפי שהם באים לידי ביטוי בתשאולים באותם ימים קריטיים של החקירה, ועל רקע זה לא ניתן להתעלם מכך כי אותן "טעימות" שמספק בוזגלו לחוקרים, מתוך שהוא בורר היטב את מילותיו, כדברי התביעה, מתיישרות על פי התזה שהונחה לפניו על ידי צוות החקירה, ואינן כוללות פרטים משמעותיים חדשים הניתנים לאישוש בראיות חיצוניות. האם מדובר היה בפרק נוסף בגישושים לקראת אפשרות גיבוש הסכם עד מדינה? את זאת לא נדע, שכן בסופו של יום בחר בוזגלו שלא לקדם אפיק זה, אך לא ניתן להימנע מהמסקנה לפיה נסיבות מתן האמרה והשתלשלות הליכי החקירה עד אז, מחלישים אף הם במידת מה את איתנותה ועוצמתה.

לכל אלו יש להוסיף את המידע שהובא לגבי אופיו ודפוסי התנהלותו של בוזגלו. הרושם שהותיר בעדותו לפניי היה שלילי, שהרי בחר מטעמיו שלו ומבלי שסיפק הסברים משכנעים, שלא להשיב לשאלות כלשהן, ובשונה ממקרים אחרים לא נראה כי עשה כן על מנת להגן על הנאשם דווקא, אלא משיקולים של טובתו האישית. גם העיון והצפייה בחקירות הרבות ובתשאולים הממושכים שעבר בוזגלו אינם מסייעים "לפצח" את דמותו ומלמדים על אדם נוקשה וקשה עורף, אשר עומד איתן אל מול לחצי החקירה, אינו נכנע בקלות למניפולציות המוטחות כלפיו ובורר ככלל בקפידה את מילותיו.

סימני השאלה לגבי מהימנותו ולגבי האינטרסים המניעים אותו, מתחדדים לנוכח האמור בעדותה של מי שהייתה בעבר אחת הדמויות המקורבות אליו ביותר, והכוונה היא לאחותו, הגב' שושנה לביא, אשר שימשה לאורך השנים כמנהלת החשבונות בחברה. במענה לשאלות הסנגור בחקירה הנגדית תיארה הגב' לביא את אחיה, ללא כחל ושרק, כאדם חסר מצפון, שחושב רק על עצמו ומוכן "למכור" אפילו את אחותו מבלי להניד עפעף. עוד תיארה אותו כאיש מתוחכם וערמומי, שהשקרה והאמת משמשים אותו בערבויה גמורה וכדרך חיים. כמו כן ציירה את אחיה כאיש של מניפולציות, אשר תמיד ידע למצוא את הדרך אל איש שיחו, על מנת "שיהיה איתו".

ראוי לציין כי המאשימה לא חלקה כלל על תיאוריה של הגב' לביא, לפיהם מדובר במי שמוכן לפגוע בזולתו ולהידרש לכל מעשה, קשה ככל שיהיה, על מנת להציל את עורו ולקדם את האינטרסים שלו, אך סברה כי בהתנהלותו הרגילה מדובר באיש כבוד אשר דובר אמת, בוודאי כאשר הוא פועל לכאורה בניגוד לאינטרס שלו (ראו עמ' 366 ש' 15-28 לפרוטוקול ישיבת הסיכומים). אלא שלנוכח השתלשלות החקירה ומצב הדברים בו היה נתון בוזגלו באותה עת, מי יתקע כף לידנו כי לא ראה את עצמו כמי שגורלו מונח על כף המאזניים וכמי שהאינטרס שלו מכתוב רמה מסוימת של שיתוף פעולה עם צוות החקירה, אגב ההתלבטות האם לשמש עד מדינה כדי להביא להפסקת ההליכים נגדו?

אם נסכם את האמור עד כה בעניינו של בוזגלו, הרי שאינני קובע כלל ועיקר כי אמרותיו המפלילות אינן אמת. כפי שצינתי בפתח הניתוח שערכתי, הרושם הבלתי אמצעי מהצפייה באותם תשאלים הוא דווקא של אמירות אותנטיות ושל התלבטות אמיתית אם לשתף פעולה או לא, ולפיכך קיים באותן אמירות פוטנציאל לשמש בסיס להרשעת הנאשם במיוחס לו. עם זאת, בנסיבות מקרה זה מתנוססות מעל אותן אמירות נורות אזהרה משמעותיות, המקשות על מתן משקל ראייתי גבוה לאותן אמירות. מקורם של הקשיים במגוון נושאים, כפי שפורט לעיל בהרחבה, ובתוכם התיאור הכללי והחסר של מסכת האירועים, הסתירות הפנימיות והתמיהות הטבועות באמירות עצמן ונטייתו של בוזגלו לגלות טפח ולכסות טפחיים. עוד יוזכרו נסיבות מתן האמירות, לרבות המצגים שהציגו החוקרים לפני בוזגלו לגבי המידע שבידיהם והפרטים שברצונם לשמוע, כמו גם האפשרות כי יגובש בעניינו הסכם "עד מדינה", ודפוסיו האגואיסטיים והאינטרסנטיים של בוזגלו עצמו.

בשים לב לכל אלה אני סבור כי גם אם בכוחן של אותן אמירות להקים בסיס ראייתי ראשוני להוכחת האישומים המפורטים בכתב האישום, הרי על מנת לבססם מעל לכל ספק סביר, כמתחייב לצורך הרשעה בפלילים, נדרשות במקרה זה ראיות מחזקות חיצוניות כבדות משקל. אפנה אפוא לבחינת כל אותן ראיות מחזקות אליהן הפנתה המאשימה בסיכומיה, ואבחן האם בכוחן להטות כנטען את הכף לעבר הרשעה.

הראיות המחזקות - סקירה כללית:

ראיית החיזוק המרכזית לאמרותיו של בוזגלו, כך לטעמה של המאשימה, נעוצה בעדותו של ישראל בר, מי שהיה שותפו של בוזגלו לבעלות בחברת ביבי כבישים, מאז הקמתה ועד לתחילת שנת 2008. בפתח סיכומיה, הציגה ב"כ המאשימה את אמרותיו של בר כבעלות מעמד ראייתי דומה לאלה של בוזגלו, כאילו כל אחד מהם מהווה מקור עצמאי המסבך את הנאשם במיוחס לו (ראו דבריה בפתח דברי הסיכום מטעם התביעה בעמ' 362 לפרוטוקול). דא עקא, לא אלו הם פני הדברים, ובטרם אצלול לנבכי עדותו של בר, ראוי יהיה להבהיר כבר עתה כי אין חולק על כך שלדברי בר עצמו, לא היה הוא מעורב ישירות בפעולה כלשהי הקשורה למתן שוחד לגורם זה או אחר, וכל הידוע לו בנושא זה מבוסס על דברים שסיפר לו שותפו בוזגלו.

מדובר, אפוא, בעדות מפי השמועה, אשר אינה יכולה לשמש להוכחת אמיתות תוכנה, והיא קבילה אך ורק להוכחת עצם האמירות ששמע בר מבוזגלו, ככל שלכך משמעות ראייתית כלשהי. בהמשך דברי הסיכום, ובתגובה להערתו של הסנגור המלומד בנושא זה, אשרה גם ב"כ המאשימה כי זהו המצב המשפטי (שם, עמ' 373 ש' 16-3). עדותו של בר לא תשמש אפוא בסיס ראייתי עצמאי להוכחת האמור בכתב האישום, ודבריו ייבחנו באספקלריה של עד כמה, אם בכלל, יש בהם כדי לחזק ולאמת את אמרותיו המפלילות של בוזגלו, כפי שפורטו לעיל בהרחבה.

ראיות נוספות, אשר לטעמה של המאשימה מחזקות את דברי בוזגלו, מצויות בכרסות החו"ז של בר ובוזגלו בחברת ביבי כבישים, כרסות המעידות על משיכות בעלים במיליוני ₪ במהלך שנת 2006, בעדותה של מנהלת החשבונות שושנה לביא, המתארת את תרבות השוחד שהייתה נהוגה בחברה ואת אותן משיכות, שנועדו חלקן להימורים וחלקן לשוחד, בצילומים מלשכת מנכ"ל נת"י התואמים את תיאוריו של בוזגלו בנוגע לאותו חדר צדדי ובקורלציה בלוחות הזמנים בין כניסתו של ויז'ניצר לתפקיד מנכ"ל נת"י, לבין שכירת שירותיו של הנאשם כמחליפו של קובי דיין, מי ששימש עד אז כצינור להעברת כספי שוחד לגורמים במע"צ. אדון כעת בכל אחת ממכלול ראיות אלה, ואבחן את משקלן והשלכתן על יכולת ההכרעה מעל לכל ספק סביר.

ישראל בר:

ישראל בר התייצב למתן עדות בבית המשפט ביום 25.9.19, אך בטרם החל להעיד, גובשה בין הצדדים הסכמה דיונית לפיה הוגשו לתיק בית המשפט כלל אמרותיו של בר, כפי שנאספו במהלך חקירת המשטרה, וזאת כתחליף לחקירתו הראשית. בהתאם לכך, נשמעה במהלך הדיון עצמו רק חקירתו הנגדית של בר. עיון בהודעותיו מלמד כי בשונה משותפו לשעבר בוזגלו, בחר בר להתמודד עם החקירה בדרך של שיתוף פעולה ומתן תשובות מפורטות לכל שאלה שנשאל. אומר בהירות כי אינני משוכנע שבר אכן חשף את כל הידוע לו, ואזכיר בהקשר זה דברים שסיפר בוזגלו בחקירותיו לגבי סכומי כסף גבוהים שמסר במזומן לידי בר ואף נדל"ן שהעניק לו ברומניה, מעבר לאמור בהסכם מכירת המניות ת/15 שנחתם ביניהם, אך ככל שמדובר בליבת הנושאים הרלבנטיים לענייננו, שמר בר לאורך כל הדרך על גרסה אחידה פחות או יותר, בכפוף לניואנסים מסוימים.

אזכיר כי החקירה בדבר מעורבותה של חברת ביבי כבישים בפרשיית השוחד במע"צ נפתחה לאחר שלידי צוות החקירה התגלגלה הקלטה של שיחה בין בן ציון סולימני, יוזם ההקלטה, לבין ישראל בר. השיחה התקיימה במשרדו של סולימני שבועות ספורים עובר לזימונם הראשוני של בר ובוזגלו במשטרה בשלהי 2015. בשיחה זו (תמליל ת/4 ודיסק ת/א4) נשמעים השניים משוחחים באווירה מבודחת וידידותית לגבי פרויקטים שונים, בהם הצליחו קבלנים לקבל ממע"צ סכומי כסף חריגים באמתלות שונות. סולימני מדובב את בר, ומחלץ ממנו מידע לגבי אותה התנהלות בלתי תקינה.

כאן המקום לציין כי אין חולק על כך שלא מדובר בהקלטה תמימה ואקראית, אלא בניסיון מכוון של סולימני לאסוף מידע מפליל על בוזגלו ועל התנהלות החברה, על רקע הסכסוך הכספי ביניהם והתביעה שהוגשה מטעמו נגד ביבי כבישים, בהיקף של מיליוני ₪. סולימני עצמו אישר זאת בעדותו מיום 6.11.19 בעמ' 51 ש' 22-27 וכן בעמ' 55 ש' 16-31. בר, מנגד, ביקש בעדותו בבית המשפט להמעיט מחשיבותה של שיחה זו, ולראות בה מעין שיחת רעים בלתי מחייבת, שהתנהלה על כוס בירה, וכללה "צ'זבאטים, פטפוטים וסיפורים" חסרי משמעות, ביחס לאירועים שהתרחשו שנים רבות קודם לכן. יהיו פני הדברים אשר יהיו, ביחס לאינטרסים שאפפו את אותן שיחות, הרי שתוכן הדברים שמסר שם בר אינו שונה מהותית מהדברים שמסר בהמשך בהודעותיו במשטרה, ועל כן לא מצאתי מקום לערוך הפרדה בין דבריו בהקלטה לבין אמרותיו במהלך החקירות.

חקירתו של בר במשטרה החלה אפוא בתשאול שנערך ברכב הבילוש, בסמוך לאחר מעצרו של בר עם שובו מחו"ל ביום 21.11.15 (ראו דו"ח התשאול ת/7, תמליל ת/8 ודיסק ת/א8), ונפרשה בהמשך על פני ארבע חקירות מתועדות ומפורטות מהתאריכים: **21.11.15** (הודעה ת/5, תמליל ת/6 ודיסק ת/א6), **26.11.15** (ת/9, ת/10 ו-ת/א10)

בהתאמה), **18.5.16** (ת/ת, 11/ת, 12/ת ו-ת/ת12א') ו- **24.1.17** (ת/ת, 13/ת, 14/ת ו-ת/ת14א'). אתאר כעת את עיקריה גרסתו של בר, תוך מתן הפניות לחומרי החקירה הרלבנטיים.

בר מתאר את שיטת העבודה של קבלנים מול מע"צ בשנים שקדמו להקמתה של נת"י (מע"צ החדשה), כשיטה המבוססת על אישור תשלומים "חריגים". לדבריו, קבלנים נהגו להגיש הצעות מחיר זולות, הנמוכות בכעשרה אחוזים מעלות העבודות, מתוך ידיעה כי לאחר הזכייה במכרז יאושרו עבודות חריגות בהיקפים של כ-50%, כך שהרווח יסתכם בסופו של דבר בהיקף סביר של כ-20% (ת/ת, 8/ת, עמ' 3 ש' 31 ואילך, ת/ת, 4/ת עמ' 5). לצורך אישור אותם תשלומים "חריגים", נהגו הקבלנים להעביר תשלומי שוחד במזומן לגורמים שונים במע"צ. חברת ביבי כבישים נעזרה לצורך זה בשירותיו של אדם בשם קובי דיין, שהיה דואג לאישור הבקשות במע"צ, ונהג להוציא לחברה חשבוניות עבור ייעוץ פיננסי. לצד דברים אלה הבהיר בר כי הוא אינו יודע למי העביר דיין את הכספים שקיבל והאם בכלל העביר אותם, והנחתו שמדובר בכספי שוחד מבוססת כולה על העובדה כי בפועל אושרו כל אותן בקשות לתשלומים חריגים (ת/ת, 5/ת ש' 6-9, ת/ת, 8/ת עמ' 8 ש' 30 - עמ' 9 ש' 9, ת/ת, 4/ת עמ' 6). עוד הבהיר בר כי המידע שבידיו לגבי פעילותו של דיין אינה ממקור ראשון, ועל פי הידוע לו ייתכן שהכספים כלל לא הועברו לאנשי מע"צ אלא נלקחו על ידי דיין, ואפילו על ידי בוזגלו: **"יכול להיות שכל הסיפור של שוחד זה ברוך, כי אולי הוא גנב את הכסף... את הכל אני יודע רק מהדיווחים שקיבלתי בעל פה מבוזי"** (ת/ת, 12/ת עמ' 11 ש' 32 - עמ' 12 ש' 6).

כדוגמה לאופן המושחת בו פעלו הדברים באותה עת מתייחס בר בהרחבה בהודעותיו לחריגים שאושרו במסגרת פרויקט כביש 7, בהיקף של עשרות מיליוני ₪. בין היתר, הושגו אותם כספים באמצעות ניפוח של מספר העצים שנכרתו באזור צומת כנות ושל מספר הבורות אותם נדרשה החברה למלא באדמה. לצורך אישור חריגים אלה שילם בוזגלו שוחד למפקח לבודקין בהיקף של עשרות אלפי ש"ח ולסגן מהנדס המחוז וולמן מאות אלפי ש"ח (ראו למשל ת/ת, 4/ת ש' מאמצע עמ' 6 עד תחילת עמ' 9, ת/ת, 5/ת ש' 56-113, ש' 214-237, ת/ת, 8/ת עמ' 3 ש' 39 - עמ' 4 ש' 18, עמ' 11 ש' 18 - עמ' 12 ש' 21), אך גם בהקשר זה מבהיר בר כי הדברים אינם ידועים לו מכלי ראשון, אלא רק ממה שדיווח לו יהודה בוזגלו: **"... מי שהתעסק איתו (עם מיכאל וולמן - ח.ט.) זה יהודה... אני יודע את הדברים ממה שהוא מדווח לי"** (ת/ת, 8/ת עמ' 12 ש' 30-36). ראו בהקשר זה גם ת/ת, 13/ת עמ' 2 ש' 26 ואילך, שם מוסר בר, במענה לשאלה בנוגע להעברת שוחד לבעלי תפקידים במע"צ, כי **"... כל זה ידוע לי לא מידיעה ישירה אלא מאינפורמציה שמעביר לי השותף שלי. אני עצמי לא ראיתי כספים ומעטפות... הוא טיפל בחשבונות, תשלומים, קשר עם אנשי חוץ... הוא סיפר לי שלצורך קידום מבחינת חשבונות וכל מיני דברים נוספים בקשרים עם מע"צ, אז צריך לשלם לכל מיני גורמים... לפי החוזה אנחנו נדרשים לאשר עבודות נוספות וכדי שהדברים יאושרו בצורה חלקה צריך לשלם"**.

עם הקמת מע"צ החדשה, וכניסתו של ויז'ניצר לתפקיד המנכ"ל, השתנו והוחמרו כללי הפיקוח ולא ניתן היה לקדם עוד קבלת תשלום עודף באמצעות אישור "חריגים". בהתאם לכך, בפרויקט מחלף אשדוד, בו עוסק כתב האישום, לא אושרו חריגים, ושוכד, ככל ששולם, לא הניב את הפירות המצופים (ת/ת, 4/ת, מאמצע עמ' 3 עד סוף עמ' 4, ת/ת, 5/ת ש' 205-206, ש' 334-335, ש' 360-364, ש' 386-388). באותה תקופה, הפסיקה החברה את הקשר עם קובי דיין, ואת הפונקציה שלו החל למלא הנאשם, שמעון אזולאי, שהיה בעל גישה נוחה יותר לויז'ניצר, על רקע קשריו הפוליטיים (ת/ת, 4/ת עמ' 9, ת/ת, 8/ת עמ' 9).

או אז מתאר בר כיצד בשלבים הראשונים של פרויקט מחלף אשדוד, העביר בוזגלו לויז'ניצר, על פי דרישתו של זה, מספר תשלומים, כאשר לפחות פעמיים מדובר היה בסכומים של חצי מיליון ₪ ופעם אחת מאה אלף ש"ח, והכל באמצעות הנאשם, אשר העביר את המסרים והדרישות מויז'ניצר ומסר לו בפועל את הכספים (ת/4 עמ' 9-10, ת/8 עמ' 5, ת/5 ש' 16-39). עוד תיאר בר בהודעותיו את אופן גיוס כספי המזומן ששימשו למתן השוחד, וזאת על ידי משיכות בעלים מחשבון הבנק של החברה ובאמצעות ניפוח חשבוניות של ספקי משנה, וקבלת החזר חלקי במזומן מאותם ספקים כנגד השיקים שניתנו בגין אותן חשבוניות (ת/8 עמ' 6, ת/5 ש' 20-24, ש' 38-41, ש' 128-134 וראו ההודעה המפורטת ת/11 לגבי חשבוניות שונות שהוצגו בפניו).

אלא שעיון בהודעותיו של בר מלמד כי גם מכלול הנתונים הללו לא היה ידוע לו ממקור ראשון, והפרטים נמסרו לו כולם מפיו של בוזגלו (ת/5 ש' 327-329). בר מדגיש בדבריו פעם אחר פעם כי מעולם לא היה עד לאיסוף כספי המזומן, אריזתם במעטפות, מסירתם לנאשם והעברתם לויז'ניצר, אלא תמיד שמע על כך רק בדיעבד מדיווחיו של בוזגלו (ת/11 ש' 39-44). הוא אף מעולם לא שוחח עם הנאשם בנושאים אלה, לא שאל אותו לגבי מעורבותו במעשים המיוחסים לו ולא שמע ממנו דבר הנוגע לכך (ת/8 עמ' 7 ש' 13-14, עמ' 8 ש' 4-9, ת/5 ש' 345-348, ת/9 ש' 36-37, ת/12 עמ' 18 ש' 35-38). בדומה, לא הייתה לו כל נגיעה לנושא משיכות הבעלים, אשר בוצעו כולם בהנחייתו וביוזמתו של בוזגלו, או להסדרים הנוגעים לניפוח חשבוניות וקבלת מזומנים מספקי המשנה. על כל אלה ידע רק על רקע אותן סיטואציות בהן טרח בוזגלו לעדכן אותו על המתרחש (ת/6 עמ' 14 ש' 33 - עמ' 15 ש' 3, ת/11 ש' 8, ש' 18-21, ש' 49-50).

לא זו אף זו, **מספר בר בהודעותיו כי בדיעבד, אין הוא משוכנע כלל כי אותם מזומנים שנמשכו מחשבונית החברה על ידי בוזגלו אכן שימשו לשוחד, וייתכן בהחלט כי כולם, או חלקם, נלקחו על ידי בוזגלו עצמו על מנת לכסות את הפסדיו האדירים בהיותו מהמר כבד.** בהקשר זה, מצוין בר כי בוזגלו נהג אף לזייף את חתימתו על גבי השיקים של החברה ששימשו לביצוע משיכות הבעלים, ולא תמיד היה מדווח לו בדיעבד על אותן משיכות (ת/8 עמ' 10 ש' 32-34, ת/6 עמ' 53). על רקע התנהלות זו, המשיכות שמסר בוזגלו מחשבון החברה בהיקפים עצומים, והנסיבות בהן נודע לבר על אותן משיכות, כמו גם ההסברים שקיבל מבוזגלו, **התעוררו בו ספקות וחשדות לפיהם הכספים אינם משמשים לשוחד אלא לכיסוי חובות הימורים פרטיים של בוזגלו,** כך שבוזגלו עושה שימוש בסיפורי השוחד כתירוץ שלא להחזיר לבר מחצית מסכומי המשיכה, השייכים לו כשותף (ת/6 עמ' 51 ש' 35-36).

כך למשל, בתמליל ת/6 בעמ' 6-7, לאחר שהוא מתייחס לשתי ההעברות בנות חצי מיליון לויז'ניצר, מוסיף ואומר בר: **"אבל יכול להיות ששמעון הכניס את זה לכיס... יכול להיות שבוזגלו הכניס את זה לכיס..."** ומבהיר כי בשום שלב לא ראה במו עיניו את הכסף או את ההעברה, אלא רק שמע על כך מבוזגלו **"אבל מה? תמיד היו לי ספקות אם זה באמת הגיע..."**. ובהמשך, בעמ' 53, **מתאר בר כיצד גילה משיכות שלא ידע עליהן ושיקים שעליהם זייף בוזגלו את חתימתו, בהיקף של מאות אלפי ₪, וכאשר התעמת עם בוזגלו טען זה בפניו כי נדרש להעביר בדחיפות סכומי שוחד ולא הספיק לעדכן אותו.** כאשר מוצגת לו כרטסת החו"ז שלו בחברה לשנת 2006, הכוללת משיכות בעלים בהיקף של מאות אלפי ₪, מסר בר בתמליל ת/14 עמ' 11-12 מפורשות כי לא היה ער לרישומים אלה ולסכומים שנמשכו וכי: **"יש לי חשד שחלק גדול מהסכומים האלה לא עברו לצורך השוחד אלא נמשכו על ידי השותף שלי שהוא בתקופה הזאת היה הולך לקזינו ומפסיד הרבה כספים"**. חשדות אלה, שלא נתנו לו מנוח, היו אחת הסיבות להחלטתו לעזוב את החברה (ת/8, עמ' 7 ש' 7-10, ת/5 ש' 172-195, ת/6 עמ' 73 ש' 2-4, עמ' 74 ש' 10-14, ת/14 עמ' 4 ש' 32 - עמ' 5 ש' 3).

עד כאן לתמונה העולה ממכלול ההודעות, אשר הוגשו כתחליף לעדות הראשית של בר. באשר לחקירה הנגדית, הרי שבמסגרת זו שב בר ואישר כי בשום שלב לא היה עד בעצמו להעברות כספים לנאשם לצורך מתן שוחד. עוד אישר, לבקשת הסנגור, כי היו הרבה פעמים בהם משך בוזגלו מחשבון החברה כספים, ולא חלק בהם עם בר, וכי לא פעם גילה בר על המשיכה רק בחלוף חודש, חודשיים ולעיתים גם חצי שנה. את המשיכות ביצע בוזגלו לעיתים תוך זיוף חתימתו של בר על השיקים. במקרים אלה, כאשר היה מתעמת עם בוזגלו ושואל אותו מדוע לא מסר לו כשותף את מחצית סכומי המשיכה, נהג בוזגלו להשיב כי נזקק לאותן משיכות על מנת לשלם לויז'ניצר, ועל כן מדובר בהוצאה משותפת ובר אינו זכאי להחזר של מחצית הסכום. בתחילה האמין בר להסברים אלה, אך בהמשך הלך האמון ופחת והתעורר בו החשד שכלל לא ניתן שוחד ושבוזגלו לקח את הכספים לכיסו. החשד העמיק לנוכח הפסדיו הכבדים של בוזגלו, שנהג להמר בעשרות מיליוני ₪, והיה חייב סכומים ניכרים לקזינו. **פעמים רבות הייתה התאמה בין מועדי המשיכות לבין מועדי ההימורים בקזינו**, וסכומי העתק בהם היה מדובר העידו על כך שסיפור השוחד אינו הגיוני (למכלול נושאים אלה ראו פרוטוקול מיום 25.9.19 עמ' 58-61).

בהמשך, נחקר בר לגבי הפרטים ששמע מבוזגלו לגבי מתן השוחד לויז'ניצר באמצעות הנאשם. בעמ' 71 לפרוטוקול אישר בר מפורשות את התזה שהניח לפניו הסנגור המלומד, לפיה הזכיר בוזגלו את שמו של הנאשם כצינור להעברת הכספים לויז'ניצר רק פעם אחת, וביתר המקרים בהם דיווח לו בוזגלו על העברות לויז'ניצר לא הוזכר שמו של הנאשם, ובר הוא שהניח שגם במקרים אלה היה הנאשם מעורב בהעברות. עוד הוסיף ואישר בר כי לגבי פרויקט מחלף אשדוד לא ניתן היה לזהות "תוצאות" להעברת כספי השוחד, ובשונה מהמצב בפרויקט כביש 7 מול מע"צ הישנה, כל הבקשות המניפולטיביות לאישור "חריגים" נכשלו, וגם על רקע זה התעורר בו הספק אם בכלל שולם שוחד.

בהמשך, העיד בר כי באופן מעשי הפסיק להיות פעיל בחברה מיולי 2005 לערך, וכי הליכי המו"מ וההתחשבות בינו לבין בוזגלו נמשכו עד להסכם הסופי ת/15 שנחתם בתחילת 2008. במהלך אותה תקופת ביניים משך בוזגלו סכומים גבוהים מחשבון החברה, שאותם הסביר בדיעבד ככספי שוחד. הסבר זה חסך לבוזגלו את הצורך לשלם לבר מחצית מסכומי המשיכה ואף הביא לכך שסכום הכסף ששילם בוזגלו לבר, תמורת חלקו בחברה, היה נמוך, יחסית לסכומים הגבוהים שהיו באותה עת בחשבון החברה, וזאת לנוכח הטענה כי על אותן משיכות ששימשו לשוחד תידרש החברה לשלם בעתיד תשלומי מס ניכרים. **האינטרס הכלכלי של בוזגלו לטעון כי מדובר בכספי שוחד היה, אפוא, ניכר**, ועל חלק ניכר מהמשיכות באותה תקופה לא דיווח בוזגלו כלל לבר, ונודע לו עליהן רק בעת שנחקר במשטרה והוצגה לו כרטסת החו"ז שלו (שם, עמ' 94, 96, 100).

בתום החקירה הנגדית נשמעה חקירה חוזרת קצרה, במהלכה הסביר בר כי **לא ניתן היה לזכות בפרויקטים בנת"י באמצעות תשלום שוחד, שכן נושא זה הוכרע במכרז**, ומי שהגיש את ההצעה הזולה ביותר היה זוכה (שם, עמ' 102)

ישראל בר - ניתוח ומסקנות:

כפי שניתן לראות מהסקירה הנ"ל של דבריו של בר, הרי על אף שאלה מצביעים לכאורה על פעילות ענפה וארוכת שנים של מתן שוחד לגורמים שונים במע"צ ובנת"י, לרבות מתן שוחד לויז'ניצר באמצעות הנאשם, אין מנוס מהמסקנה כי תיאורים אלה כשלעצמם נעדרים כל ערך ראייתי, שכן הם מבוססים באופן מובהק על עדות מפי השמועה. כפי

שהבהיר בר הבהר היטב, הן בהודעותיו במשטרה והן בעדותו בבית המשפט, מילא הוא בחברה תפקיד מקצועי כמוודד ואיש שטח, והפקיד את מלאכת הניהול, לרבות הטיפול בכל האספקטים הכלכליים, בידיו של שותפו, בוזגלו. על רקע זה, מעולם לא נחשף באופן ישיר ולא בא במגע אישי עם מרכיב כלשהו ממרכיבי אותה התנהלות פסולה. הוא לא היה מעורב בניפוח החשבוניות לצורך השגת מזומנים, לא ראה מעולם מעטפות או תיקים עמוסי מזומנים ולא נטל כל חלק במסירתם של אלה למי מגורמי מע"צ או להעברתם לידי מתווכים בשוחד. על כל אלה רק שמע, לעיתים בזמן אמת, ולעיתים בדיעבד, משותפו הבכיר, בוזגלו.

בוזגלו, כזכור, אינו הנאשם בהליך זה, ובעניינו הוגש כתב אישום נפרד. **במסגרת ההליך הנוכחי משמש בוזגלו עד בלבד, ועל כן עדותו של בר על דברים שסיפר לו בוזגלו אינה קבילה לצורך הוכחת אמיתות תוכן הדברים.** על רקע זה, ניסיונה של התביעה להתבסס על המידע שסיפק בר מפיו של בוזגלו, בנוגע לתהליכי מתן השוחד בתקופת מע"צ הישנה, הפעילות באמצעות קובי דיין, אישורי התשלומים החריגים וכיוצא באלה, נועד לכישלון. עדות מעין זו שמסר בר עשויה להיות **קבילה רק לצורך הוכחת עצם אמירת הדברים על ידי בוזגלו**, ויודגש כי ההגנה אינה חולקת כלל על עצם האמירה, ומשמעותה הראייתית מוגבלת על כן לשאלה האם ועד כמה מחזקות, או אולי מחלישות, האמרות ששמע בר מבוזגלו, את אותן אמרות מפלילות שפורטו לעיל בהרחבה מתוך התשאלים שעבר בוזגלו.

עיון באותו "סיפור מסגרת" מפליל שמסר בוזגלו במהלך אותם תשאלים, מלמד על היקף מצומצם ומוגבל של חפיפה בין אותו סיפור לבין גרסאותיו המפורטות של בר לגבי ההתנהלות ארוכת השנים של מתן השוחד. הנקודה המרכזית, אותה מדגישה המאשימה, ובצדק, הנה כי על פי עדותו של בר שיתף אותו בוזגלו, פחות או יותר בזמן אמת, בכך שהעביר כספי שוחד בהיקף ניכר לויז'ניצר, באמצעות הנאשם. לאמרה זו של בר ערך ראיית, שכן היא מעידה על כך שהאמרות המפלילות שסיפק בהקשר זה בוזגלו בתשאליו, לא נולדו במוחו של בוזגלו רק בשנת 2015, אגב החקירה, אלא היוו חלק מהתשובות וההסברים שסיפק לשותפו בר עוד בשנים בהן בוצעו לכאורה העבירות. המאשימה מבקשת לראות באמרות שמסר בוזגלו לבר בזמן אמת, בעת ששימשו כשותפים שווי זכויות והתנהלו בהגינות ובגילוי לב זה עם זה, אינדיקציה לכך שגם בעת שמסר את הדברים לחוקרי המשטרה בתשאל היו אלה דברי אמת.

בטרם אתייחס לטענה אחרונה זו לגופה, אציין כי בצדק העיר ב"כ הנאשם בסיכומיו, כי ככל שקיימים פערים או ניואנסים המבחינים בין הגרסה שמסר בר במהלך חקירתו הנגדית בבית המשפט, לבין הגרסה שפורטה על ידו בהודעותיו, שהוגשו חלף החקירה הראשית, הרי שקיימת עדיפות מובהקת להבהרות ולדגשים שמסר בחקירה הנגדית. ככל שסברה המאשימה כי בתשובותיו בחקירה הנגדית סטה בר מגרסתו, כפי שבאה לידי ביטוי בהודעות שהוגשו, שומה היה עליה לחקור אותו בנושאים אלה בחקירה חוזרת, ובמידת הצורך להפנותו לאמור באמרותיו ולפער בינם לבין דבריו בחקירה הנגדית. משלא עשתה כן, למשל בכל הנוגע לשאלות עד כמה קיבל בר מבוזגלו דיווחים שוטפים לגבי תשלומי השוחד, עד מתי שימש בר שותף פעיל בחברה או כמה פעמים הוזכר שמו של הנאשם כמי שהעביר כספים לויז'ניצר, אין לה להלין אלא על עצמה. לפיכך, יש לבחון את מידת התרומה של דברי בר על יסוד דבריו בחקירה הנגדית, אם כי יובהר שהפערים אינם אקוטניים וכי המסקנות שיפורטו נכונות גם ביחס לגרסה המקורית שמסר בהודעותיו.

הנה כי כן, סיפר בר כיצד שמע מבוזגלו, בד"כ בנסיבות בהן פנה אליו וביקש הסברים בנוגע למשיכות בהיקפים ניכרים שביצע בוזגלו מחשבון הבנק של החברה, לעיתים לאחר שאף זייף את חתימתו של בר על שיק המשיכה, כי מדובר

במשיכות שנועדו להעברת כספי שוחד לויז'ניצר. באחד המקרים, ולצורך הדיון נניח כי הדברים נאמרו אף יותר מפעם אחת, שמע בוזגלו מבר שהכספים הועברו לויז'ניצר באמצעות הנאשם. תיאור זה משתלב בגרסה המפלילה שמסר בוזגלו במהלך תשאוליו, ונטען על ידי המאשימה כי במובן זה מחזקת במידת מה עדותו של בר את אמרתיו המפלילות של בוזגלו.

אלא שלצד האפשרות לפיה סיפר בוזגלו לבר על העברת הכספים לויז'ניצר, כשותף הגון המדווח לשותפו דיווחי אמת בדבר הוצאות החברה, העלה בר עצמו אפשרות סבירה לא פחות, לפיה רימה אותו בוזגלו וסיפר את מה שסיפר לגבי תשלום השוחד על מנת להימנע מלשלם לו מחצית מאותן משיכות גבוהות מחשבון החברה. כמפורט לעיל, הסביר בר כי ככל שחלף הזמן גבר בו החשד כי דווקא האפשרות השנייה היא הנכונה, ועל רקע זה אף בחר, לצד שיקולים נוספים, לעזוב את החברה.

על פי תזה חליפית זו, אותה אימץ בר בפה מלא במהלך החקירה הנגדית, אך ייאמר כי היא מבוססת היטב גם בהודעותיו בחקירה, נהג בוזגלו באותה תקופה להמר בסכומים אדירים, וצבר הפסדים גדולים בקזינו. לצורך כיסוי החוב נזקק בוזגלו לסכומי כסף גבוהים, אותם משך מחשבון החברה, ויזכר כי בר אף זיהה התאמה בין מועדי המשיכה למסעות ההימורים. היות וסכומי כסף שנמשכו לצרכים פרטיים אמורים היו להתחלק שווה בשווה בין השותפים, היה לבוזגלו אינטרס מובהק להציג את המשיכות ככספי שוחד, שהנם בגדר הוצאה עסקית משותפת, ועל כן לא נדרש לשלם מחצית מגובה המשיכות לשותפו בר. בר הבהיר בעדותו כי ככל שחלף הזמן והתרבו המשיכות גבר בו החשד, אשר אף התחזק על רקע העובדה כי לא נרשם כל הישג או "תוצאה" אותם ניתן היה לקשור לתשלום שוחד, משלא אושרו הפעם, בשונה מהעבר, תשלומים "חריגים" עודפים.

התוצאה היא כי על אף שאין מחלוקת על כך שבוזגלו סיפר לבר על תשלום השוחד לויז'ניצר באמצעות הנאשם, שנים ארוכות בטרם מסר גרסה דומה בחלק מתשאוליו במשטרה, אין בכך כדי לחזק באופן ממשי את אותנטיות ההודעה משנת 2015, שרק היא מהווה ראיה קבילה לאמיתות התוכן. מסקנה זו מתבקשת בהתחשב בכך שהוכח באופן שאינו משתמע לשתי פנים שלבוזגלו היה אינטרס כלכלי כבד משקל להציג את משיכות המזומנים בפני בר ככספי שוחד, ולא ככספים אישיים ששימשו אותו לכיסוי חובות ההימורים שלו.

בדרך זו יכול היה בוזגלו להימנע מתשלום מחצית סכומי המשיכה לבר, ומכלול הנתונים האופפים את אותן שיחות, כפי שתוארו על ידי בר, כלומר הדיווח המאוחר, בד"כ במענה לגילוי משיכה מצידו של בר, זיוף חתימתו של בר על השיק, וסמיכות הזמנים בין המשיכות לבין הביקורים בקזינו, מחזקים דווקא את האפשרות כי הסבריו של בוזגלו לבר באותה עת לא היו מהימנים. אינני קובע כמובן מסמרות בנושא זה, אך אזכיר כי התנהלות מעין זו תואמת את אורחותיו של בוזגלו, כפי שתוארו בעדות אחרות שושנה לביא, ואם בשותפו הקרוב ישראל בר, המכיר אותו היטב, התעוררו לאורך השנים אותם חשדות, ברי כי אל לו גם לבית המשפט להתעלם מאפשרות סבירה זו.

נכונה הטענה כי במהלך חקירתו במשטרה ב-2015 חזר בוזגלו על אותה גרסה שמסר בעבר לבר, בדבר תשלום השוחד לויז'ניצר באמצעות הנאשם, לכאורה בניגוד לאינטרס האישי שלו. אך נשוב ונזכיר את הנסיבות בהן היה נתון באותה עת, את העובדה כי גרסה זו הונחה לפניו על ידי החוקרים כעובדה מוגמרת, לצד ההבהרה שהחוקרים אינם מתעניינים בו

אלא בויז'ניצר ונכונים לשקול להגיע איתו להבנות אם יספק את הסחורה המבוקשת. במצב דברים זה, אין להקיש מהחפיפה המסוימת בין הגרסה שמסר בוזגלו לחוקרים לזו שמסר לבר כעשור קודם לכן, כי בשני המקרים מסר בוזגלו דברי אמת. כפי שהובהר, בכל אחת מהסיטואציות, היה הוא נתון במערך שונה של אינטרסים ודילמות, ואין מקום להסיק כי העובדה שבחר למסור לחוקרים גרסה דומה לזו שמסר לבר מחזקת באופן ממשי את אותנטיות גרסתו. אציין עוד כי מיניה וביה אין מדובר בראייה חיצונית מחזקת, כי אם רק בעדות על כך שגם בעבר מסר בוזגלו גרסה דומה, ומלכתחילה אין מדובר אפוא בעדות בעלת כוח מחזק ניכר.

המאשימה מבקשת למצוא בעדות בר חיזוק נוסף לאמרותיו המפלילות של בוזגלו, על יסוד המהלך הלוגי הבא: על פי עדותו של בר, סיפר לו בוזגלו בזמן אמת על כך שנהג, בין היתר, לשלם סכומי שוחד במזומן למפקח לבודקין, לצורך אישור "חריגים" בפרויקט כביש 7, כמפורט בהקשר זה בחלק הכללי בכתב האישום. והנה, התייצב אותו לבודקין עצמו בבית המשפט ואישר בעדותו (ראו פרוטוקול 25.9.19 בעמ' 38-22) כי החל מחודש מרץ 2002 עד תחילת 2004, על רקע תפקידו כמפקח מטעם מע"צ בפרויקט כביש 7, התייצב בוזגלו במשרדו של לבודקין מדי חודש לערך ומסר לו בכל פעם 10,000 ₪ במזומן ובסה"כ 200,000 ₪ כדמי שוחד. המסקנה אותה מבקשת המאשימה להסיק מנתונים אלה היא שכפי שהתברר כי המידע שמסר בוזגלו לבר בזמן אמת לגבי לבודקין היה מידע אותנטי, כך ראוי להניח גם לגבי המידע שמסר בזמנו לבר לגבי תשלום השוחד לויז'ניצר באמצעות הנאשם.

בטענה מעין זו אין כל ממש. אין בעובדה כי אדם אומר דבר אמת לחברו בנושא מסוים כדי להעיד על כך שגם דברים אחרים שמסר אמינים ואותנטיים. יתרה מכך, כפי שהובהר, גרסתו של בר בדבר אירועי השוחד עליהם שמע מבוזגלו אינה קבילה להוכחת אמיתות תוכן האירועים המתוארים, וכל שבכוחה לעשות הוא לחזק את גרסתו המפלילה של בוזגלו בתשואלים משנת 2015, וזאת כאשר קיימת חפיפה בין הגרסאות, ששמע בר בעבר, לגרסה משנת 2015, העומדת ביסוד כתב האישום הנוכחי. והנה, ככל שמדובר בתשלומי השוחד ללבודקין, הרי ככלל שלל בוזגלו טענות אלה בחקירותיו, וראו התייחסותי בהקשר זה לאותה אמרה לא ברורה שביטא בנושא זה בתשואל מיום 26.11.15, אשר אינני משוכנע כי ניתן לראות בה משום הודאה בתשלום השוחד ללבודקין. העובדה שהוכח בעדות לבודקין כי בוזגלו שיחד אותו אינה מוכיחה דבר לגבי תשלום השוחד לויז'ניצר, וככל שאכן כפר בוזגלו בהודעותיו בחקירה בתשלום השוחד ללבודקין, הרי עדות לבודקין דווקא מחלישה, ולמצער אינה מחזקת, את אמינות הגרסה המפלילה שמסר בוזגלו בתשואלים.

בשולי הדברים אזכיר כי בר העיד בחקירה החוזרת, הפעם מידיעתו האישית, כי לא ניתן היה להשפיע על קבלת פרויקטים במע"צ באמצעות שוחד, שכן נושא זה הוכרע תמיד במכרז, על סמך ההצעה הזולה ביותר, ובכך סתר את הסבריו של בוזגלו באמרותיו המפלילות בחקירה, לפיהם שולם השוחד לויז'ניצר על מנת לאפשר את עצם הזכייה בפרויקטים מטעם נת"מ/מע"צ. במרכיב זה של עדותו לא רק שלא חיזק את הודאתו של בוזגלו בתשלום השוחד לויז'ניצר, אלא אף החליש אותה במידת מה. מכל מקום, התוצאה הכוללת היא, לנוכח כלל הנימוקים שהובאו לעיל, כי אין בעדותו של בר, המבוססת כמעט באופן מוחלט על עדויות מפי השמועה, כדי לחזק באופן ממשי, אם בכלל, את אמרותיו המפלילות של בוזגלו, כפי שבאו לידי ביטוי בתשואלים שעבר במשטרה בשנת 2015, המהוות את עיקר התשתית הראייתית לביסוס האמור בכתב האישום.

שושנה לביא:

עדותה בבית המשפט:

שושנה לביא הנה אחותו של בוזגלו, ומי ששימשה כמנהלת החשבונות של חברת ביבי כבישים משנת 1991 ועד לחקירה ב-2015. ב-2008 ביקשה לפרוש לצורך ניהול עסק קוסמטיקה עצמאי, אך על פי דרישת בוזגלו המשיכה לעבוד בחברה כמה שעות מדי יום ולבצע עבורו פעולות מסוימות. הגב' לביא העידה לפני ביום 8.6.20 ותיארה את אחיה כאדם מאד ריכוזי, אשר על פיו יישק דבר בחברה, בעוד היא עצמה שימשה כיד ימינו למימוש ויישום הפעולות הכספיות שזם. ישראל בר היה אמנם שותף בחברה, והיחסים בינו לבין בוזגלו היו טובים וחבריים, אך הוא שימש בחברה בתפקידים מקצועיים כמנהל עבודה, מפקח, ומודד והיה מעורב פחות בתחום הכספי. לדבריה, נוהלה החברה כך שהכול עבר דרך בוזגלו, ובעלי התפקידים האחרים לא היו רשאים ליצור קשר ישיר זה עם זה. לפיכך, לא הייתה אינטראקציה שוטפת בינה לבין הנאשם, והוא שימש עבורה אמצעי לטפל בנושאים כמו ביטוחים וערבויות כספיות במע"צ. במשרדים ראתה אותו לעיתים רחוקות בלבד, כאשר הוזמן לפגישה על ידי בוזגלו.

לאורך מרבית חקירתה הראשית תיארה הגב' לביא את תרבות השוחד והמרמה שאפיינה את פעולותיו של בוזגלו במסגרת החברה לאורך שנים. לדבריה, את מרבית המכרזים בהם זכתה החברה השיג בוזגלו בדרכים לא כשרות (ראו פרוטוקול מיום 8.6.20 בעמ' 301). בוזגלו עצמו שיתף אותה במעשיו הפליליים, והיה פתוח וגלוי עמה לנוכח הקשר הקרוב ביניהם, אך דבריה אינם מבוססים רק על פרטים ששמעה ממנו, אלא גם על אירועים רבים בהם נטלה חלק פעיל ואשר ידועים לה ממקור ראשון.

כך למשל, נמנע בוזגלו מלעשות שימוש במכשירי הטלפון האישיים שלו, אשר גם הוחלפו בתדירות גבוהה, וחלק משיחות התיאום שערך עם אותם גורמים ששיחד במע"צ בוצעו באמצעות שיחות וועידה ממכשיר הטלפון של אחותו, אשר הייתה שותפה לאותן שיחות. במהלך השיחות, שנועדו לקבלת מידע מקדים ולהבטחת זכיותו במכרז תואמו מועדי פגישות, מקומות מפגש וכיו"ב פרטים לקידום המהלך. לדבריה, עוד לפני שהייתה יוצאת הודעה רשמית על הזכייה היה אומר לה לעיתים בוזגלו להכין את הביטוח והערבות "כי זכינו במכרז וזה סודי". באופן דומה, התקיימו שיחות בהן הבטיחו לו שיאשרו תשלומים חריגים במיליונים, והיה צריך לשלם לאותו אחד שדאג לזה אחוז מסוים (שם, עמ' 307).

עוד העידה גב' לביא כי מעת לעת היה מנחה אותה בוזגלו להכין עבורו כספים במזומן. לדוגמה, כאשר התכוון לנסוע להמר נהג למסור לה מזומנים שהחזיק בכספת בביתו או להורות לה למשוך מזומן מחשבון הבנק, והיה הייתה מבצעת המרה של הסכומים למט"ח (שם, עמ' 301). את המזומנים השיג בוזגלו בשתי שיטות. שיטה ראשונה - באמצעות משיכות במזומן מחשבון החברה. במקרים מעין אלה, הייתה לביא מדפיסה לבקשתו שיק של החברה לפקודתו והוא היה חותם עליו. לעיתים היה קורא לישראל בר להוסיף את חתימתו, ולעיתים היה חותם בפניה בשמו של בר, לא תמיד בידיעתו של זה. מדובר היה בסכומים של 50, 100, 150 אלף, ולביא הייתה הולכת לבנק, מושכת את המזומן ומביאה לו (שם, עמ' 301-303).

השיטה השנייה להשגת הכספים, הייתה באמצעות הספקים. לדבריה, כבר מתחילת הדרך לא היה ספק של החברה שבוזגלו "לא היה גוזר איזשהו קופון מזומן מהפעילות שלו" ובמשך השנים זה נהיה יותר ויותר מתוחכם, על דרך של ניפוח החשבוניות וקבלת ההפרש במעטפות במזומן, כאשר היא עצמה הייתה מתאמת את קבלת הכספים בשטח (שם, עמ' 302, וראו גם עמ' 318 שם תיארה הגב' לביא כיצד הייתה מפרקת את חבילות המזומנים עם החותמות בערבית

ומחליפה את הגומיות כמו כספרית בבנק). בוזגלו נהג לשתף אותה בכך שנוזקק לאותם מזומנים כדי לשלם לנושים או לאנשים במע"צ שסידרו לו זכויות במכרזים וכן להימורים.

על רקע הפעילות הענפה שביצעה עבורו הגב' לביא, והיותה אשת סודו ושותפתו לכל אותה התנהלות אסורה ופלילית לאורך השנים, דרש ממנה בוזגלו להמשיך לעבוד בחברה, גם לאחר שרצתה לפרוש, אך כל זה השתנה לאחר החקירה, ומאז תחילת 2016 אין הם מצויים בקשר, לאחר שבוזגלו הגיש נגדה תביעה בטענה שגנבה ממנו מיליוני ₪.

במסגרת החקירה הנגדית אישרה לביא, לבקשת הסנגור, את חוות דעתה השלילית על אופיו של אחיה, כפי שכבר הוזכרה לעיל. לטענתה, מדובר באדם חסר מצפון, מתוחכם וערמומי, אשר אינו בוחל בדברי שקר ומרמה על מנת לקדם את מטרותיו. עוד תיארה אותו כמהמר כפייתי, אשר לאורך כל השנים הימר בסכומים שהצטברו למיליונים ואף לעשרות מיליונים. לצורך זה אף ביקש ממנה להמיר לכסף זר מיליוני ₪ למטרות הימורים, וזאת הן מכספי המשיכות והן מכספים שהתקבלו במזומן מספקים.

ב"כ הנאשם שאל את לביא גם לגבי חלקו של הנאשם במתרחש בחברה וזו השיבה כי הוא היה מעין "שר החוץ" של החברה (שם, עמ' 319). בתוך כך טיפל למשל בתחום הערבויות והביטוחים, ובשל קשייו של בוזגלו בתחום יחסי האנוש, הנאשם הוא זה שהיה מופקד על הסדרת יחסי החוץ של החברה בדרכי נועם. העדה אף אישרה, לבקשת הסנגור, כי לנאשם הייתה עבודה רבה וכי סדר יומו היה מלא (שם, עמ' 320). עוד נשאלה לגבי זהות המשוחדים ואישרה כי מדובר היה בפקידים ברשויות המקומיות ובמפקחים, וכי **מעולם לא שמעה מבוזגלו ששמעון עוזר לו במתן השוחד** (שם, עמ' 321).

שושנה לביא - ניתוח ומסקנות:

בדומה לעדותו של ישראל בר, ואולי אפילו באופן מוקצן יותר, מתארת שושנה לביא, אחותו ויד ימינו של בוזגלו בנושאים הפיננסיים בחברה, פעילות מושחתת ארוכת שנים של השגת מכרזים וכספים באמצעות מתן שוחד וביצוע עבירות מרמה ומס. בשונה מדבריו של ישראל בר, חלק ניכר מעדותה בנושאים אלה מבוסס על מידע המצוי בידיה ממקור ראשון, לנוכח השתתפותה באותן שיחות וועידה שתוארו, ומעורבותה הישירה במשיכות הכספים, המרתם למט"ח וקבלת כספי המזומן מספקי המשנה. לפיכך, הפרטים שמסרה לגבי אותה התנהלות קבילים להוכחת אמיתות תוכנם, ולמעשה אינם שנויים כלל במחלוקת, שכן לא עלתה מצדה של ההגנה כל טענה כנגד מהימנות דבריה של העדה, ולמעשה אף ההגנה נסמכת על דבריה, בכל הנוגע לדמותו ואופיו של בוזגלו.

התמונה המצטיירת מעדותה של הגב' לביא הנה לפיכך תמונה קשה של עסק אשר מתנהל לאורך שנים על תשתית עמוקה של תשלום שוחד וביצוע עבירות כלכליות נלוות מגוונות, לצד הזנת התמכרותו רבת השנים של בוזגלו להימורים בסכומי כסף דמיוניים. עם זאת, מבלי לגרוע מחומרתה של אותה תמונה ומהצל הכבד שהיא מטילה על כלל מעשיו של בוזגלו, דומה כי ככל שמדובר בשאלה העומדת להכרעת, כלומר בכל הנוגע למתן השוחד לויז'ניצר ולמעורבותו של הנאשם בהעברת הכספים, השלכת עדותה של הגב' לביא מזערית, אם בכלל.

בהקשר זה ראוי להדגיש כי בעדותה לא הזכירה הגב' לביא כלל את דמותו של ויז'ניצר כמקבל שוחד, ובתשובותיה לסנגור אף אישרה כי על פי הידוע לה שולם השוחד לפקידים זוטרים ולמפקחים, ולא מעבר לכך. גם מתוכן השיחות שתיארה ניתן ללמוד כי הן אינן נוגעות לעניינו של ויז'ניצר, אשר גם על פי התזה העומדת ביסוד כתב האישום לא שוחח מעולם שיחות מעין אלה עם בוזגלו, ובזהירות המתחייבת ניתן להסיק כי התיאור שמסרה התייחס ברובו לתקופת מע"צ הישנה, אז ניתן עוד היה לדבר על אישור תשלומים "חריגים", מצב אשר השתנה מהיסוד עם הקמת נת"י.

לפיכך, עדותה של לביא אינה מקימה בסיס ראיתי עצמאי לביסוס האמור בכתב האישום, ועיקר השאלה גם לגביה הנה עד כמה מחזקת עדותה את האמרות המפלילות של בוזגלו בתשאלים המשטריים. בהיבט הזה אין מנוס מלומר גם הפעם כי החפיפה בין דבריה לבין גרסתו המפלילה של בוזגלו אינה רבה. בוזגלו עצמו הכחיש לאורך חקירותיו את כל פעילות השוחד, והפרטים המפלילים היחידים שמסר נוגעים לתשלום השוחד לויז'ניצר, אשר אינו מוזכר כלל בעדות אחותו. לפיכך, מעבר לכך שעדותה של לביא מתארת תרבות עמוקה וארוכת שנים של מתן שוחד, אשר מעוררת חשש כי בוזגלו לא היה נרתע גם מלשחד את ויז'ניצר, ככל שהיה סבור כי יש בכך כדי לקדם את עסקיו, אין בדבריה כדי לספק חיזוק של ממש לתיאור שמסר בוזגלו באשר לנסיבות האופפות את מתן השוחד.

ההפך הוא הנכון, במידת מה מעוררת עדותה של לביא סימני שאלה בשים לב לכך שעל אף שהיה גלוי לב עם אחותו, ושיתף אותה לדבריה בפתיחות מלאה במעשיו, לא סיפר לה מעולם על כך שהנאשם משמש צינור להעברת כספי שוחד לויז'ניצר. עובדה זו משתלבת היטב דווקא עם האפשרות כי העברת הכספים לויז'ניצר ומעורבותו של הנאשם בכך, אינם אלא פרטים כוזבים שסיפק בוזגלו לבר, מתוך האינטרסים הכלכליים עליהם עמדתי לעיל בהרחבה. ברי כי אין מקום לקבוע מסמרות כי כך אכן היו פני הדברים, אך די לי בהקשר הנוכחי במסקנה כי גם בעדותה של לביא אין כדי לשמש ראיה מחזקת משמעותית לאמרותיו המפלילות של בוזגלו, אשר נותרות גם עתה ללא תימוכין של ממש.

כרטסות החו"ז לשנת 2006, ויתר ראיות "החיזוק":

כאמור, עתרה המאשימה בסיכומיה למצוא תימוכין לאמרותיו המפלילות של בוזגלו בכרטסות החו"ז שלו ושל בר בחברת ביבי כבישים לשנת 2006, כרטסות המעידות על משיכות בעלים בהיקף של מיליוני ₪. לטעמה של המאשימה, אותן משיכות משתלבות בדברי בוזגלו בדבר העברת סכומי כסף גבוהים לויז'ניצר במזומן, ועל כן יש בהן כדי לספק חיזוק חיצוני לאמרותיו.

כאן המקום לציין כי עיון בפרוטוקול הדיונים ובקלסרי המוצגים שהוגשו מלמד כי **בשום שלב לא הוגשו כרטסות החו"ז כראיה עצמאית לתיק בית המשפט**. הכרטסות עצמן אכן מצויות בתיק המוצגים, אך הן הוגשו כחלק מהצרופות להודעות העדים (בוזגלו - ת/31, בר - ת/13), על מנת שניתן יהיה להבין לאלו מסמכים התייחסו העדים במהלך החקירה, ולא הוגשו כראיה קבילה עצמאית. בנסיבות אלה, ספק אם רשאית הייתה המאשימה לבסס את טיעוניה על המפורט באותן כרטסות, ודומה כי היה מקום להתעלם מהאמור בהם.

יתרה מכך, גם אם נבחן את המפורט בכרטסות החו"ז בדבר משיכות הבעלים שבוצעו בחברה בשנת 2006, הרי המסקנה המתבקשת היא כי אין באמור בהן כדי לחזק באופן ממשי, אם בכלל, את תזת השוחד. ראשית, נזכיר כי על פי

כלל העדויות נהג בוזגלו באותה תקופה להמר בבתי קזינו ברחבי העולם במיליוני ₪, והעובדה כי נמשכו לצורך כך סכומי כסף ניכרים במזומן מחשבון הבנק של החברה אינה שנויה כלל במחלוקת. עצם העובדה שנמשכו אותם כספים במזומן אינה תומכת אפוא בהכרח בתזת השוחד, ומשתלבת היטב גם עם האפשרות כי הכספים נמשכו למימון הפסדי ההימורים.

לא זו אף זו, מועדי המשיכות והיקפן מתיישרים היטב עם תזת ההימורים ואינם עולים בקנה אחד עם סכומי ומועדי השוחד הנטענים. עיון בכרטסות החו"ז מלמד שלאורך כל שנת 2006, החל מחודש ינואר ועד דצמבר, מתבצעות משיכות בעלים מחשבון החברה. מרבית המשיכות רשומות על שם בוזגלו, אך חלק מהן רשומות גם על שמו של בר, אשר מסר כזכור כי לא קיבל כספים אלה וכי גם כאן מדובר למעשה במשיכות שביצע בוזגלו. סכומי המשיכה נעים דרך כלל בין 50,000 ₪ ל-100,000 ₪, ובמקרים בודדים מדובר במשיכות גבוהות יותר, עד 200,000 ש"ח. אם נשוב כעת לזירת המחלוקת, הרי על פי הנטען בכתב האישום, החל בוזגלו להעביר לויז'ניצר כספי שוחד במזומן החל מחודש נובמבר 2006, או סמוך לכך. והנה, כרטסות החו"ז אינן מתעדות כל התרחשויות חריגה סביב אותו תאריך, ותמונת המשיכות בחודשים אוקטובר-דצמבר אינה שונה כלל ועיקר מזו המצטיירת באשר לחודשים קודמים באותה שנה. גם ההיקף הכולל של המשיכות בשנת 2006 עולה באופן ניכר על סכומי השוחד הנקובים בכתב האישום, ומלמד על שימוש באותם כספי מזומן למטרות אחרות.

ראוי יהיה להזכיר בהקשר הנוכחי גם את דברי בוזגלו בתמליל ת/26ב', המתעד חקירתו מיום 28.11.15, הוא היום הקריטי בחקירה, שאז הכחיש מפורשות את התזה לפיה שימשו אותן משיכות לתשלום שוחד. בוזגלו הסביר שם, בעמ' 21, כי המנכ"לים אינם מסתפקים בכסף קטן אלא במיליונים וכי המשיכות מחשבון החברה, בהיקף של כ-100 אלף בכל פעם היו הולכים לקזינו, ולא למטרות שוחד. דבריו אלה תואמים לחלוטין את התמונה המצטיירת מכרטסות החו"ז, בדבר משיכות קבועות, אחת למספר שבועות, של סכומי מזומן בהיקף ממוצע של כמאה אלף ₪ בכל פעם, וזאת לאורך חודשים ארוכים עובר לתחילת תשלום השוחד הנטען לויז'ניצר. המשיכות אינן מבססות אפוא את תזת השוחד, ותואמות באופן מלא את דברי בוזגלו עצמו לפיהם מדובר היה בכספי הימורים. לא ניתן כמובן לשלול את האפשרות כי במשיכות נעשה שימוש כפול, כפי שתיארה הגב' לביא, הן לצרכי הימורים והן לצרכי שוחד, אך בהיעדר כל התפתחות בתדירות והיקף המשיכות, בסמוך למועד הנטען של תחילת תשלומי השוחד, ברי כי אין באמור בכרטסות כדי לחזק באופן משמעותי, אם בכלל, את תזת השוחד.

דברים דומים יש לומר לגבי "ראיות החיזוק" הנוספות שהוזכרו. נכון הדבר כי צילומים שנערכו בדיעבד על ידי צוות החקירה בבניין מע"צ הישן, כמפורט במוצג ת/56, מלמדים כי בלשכת מנכ"ל נת"י מצוי היה חדר פנימי, שלצידו אף חדר מקלחת, באופן העולה בקנה אחד עם אמרתיו המפלילות של בוזגלו, לפיהן הניח הנאשם את תיק המזומנים בחדר הפנימי באותה לשכה. דא עקא, כוחו של חיזוק זה מצומצם ביותר, שהרי אין חולק כי בוזגלו והנאשם שהו לא פעם ולא פעמיים בפגישות ובישיבות בלשכת המנכ"ל, ועל כן אין בעובדה לפיה ידע בוזגלו על דבר קיומו של אותו חדר פנימי כדי להעיד על אותנטיות דבריו המפלילים.

בוזגלו עשוי היה ללמוד על מיקומו של החדר הפנימי באחת מאותן ישיבות לגיטימיות, והעובדה שהתייחס לאותו חדר באופן המקנה נופך אותנטי לאמרתיו בתשאול, אינה בעלת אופי מכריע. אזכיר כי הנאשם עצמו העיד בבית המשפט על מספר פגישות בלשכת המנכ"ל, במהלך שנת 2008, בנוכחות בוזגלו, על רקע חילוקי הדעות לגבי היקף התשלום

בפרויקט מחלף אשדוד, ולא נשאל על כך בחקירה הנגדית ולו שאלה אחת. התביעה טענה בסיכומיה כי יש להניח שבפגישת עבודה רגילה, לא ייעשה שימוש באותו חדר צדדי ודלתו כלל לא תיפתח באופן שיעיד על קיומו של החדר, אך גם בנושא זה לא נשאל הנאשם ולו שאלה אחת, ואין כל סיבה להניח הנחות לחובתו מבלי שהמאשימה טרחה לבררן.

לבסוף, באשר לעדויות לפיהם שימש הנאשם כמחליפו של קובי דיין, על רקע כניסתו של ויז'ניצר לתפקיד ולנוכח קרבתו הפוליטית של הנאשם לויז'ניצר, ראוי לומר דברים מספר. ראשית, אין קורלציה מלאה בין לוחות הזמנים, ובעוד ויז'ניצר, על פי כתב האישום, נכנס לתפקידו במהלך שנת 2003, החל הנאשם לעבוד בחברה רק חודשים ארוכים מאוחר יותר. שנית, הנאשם מסר בעדותו בבית המשפט ובהודעותיו במשטרה כי עד לכניסתו לתפקיד בחברה לא הכיר כלל את ויז'ניצר, ומערכת היחסים הידידותית ביניהם נוצרה רק במהלך שנות העבודה המשותפות שם. למותר לציין כי לא הובאה כל ראיה הסותרת גרסתו זו או מציבה לגביה סימני שאלה. לבסוף, לא הובאה כל ראיה קבילה (שהרי דבריו העמומים של בר בנושא זה מהווים עדות מפי השמועה) לפיה שימש קובי דיין כאפיק להזרמת כספי שוחד לגורמים במע"צ, ולפיכך העובדה כי הנאשם נשכר "כמחליפו" של דיין, אינה מבססת ולו באופן ראשוני את הטענה כי שימש צינור להעברת כספים לויז'ניצר.

עתה, משנסקרו כלל הראיות "המחזקות", לאמרות המפלילות של בוזגלו, המהוות את התשתית המרכזית לביסוס האמור בכתב האישום, בשלה העת להכרעה בדבר דיות התשתית הראייתית לביסוס האישום מעל לכל ספק סביר. בטרם אפנה לפירוט ההכרעה ונימוקה, אתאר בקצרה את גרסת הנאשם בהודעותיו ובעדותו בבית המשפט.

תמצית גרסת הנאשם:

בסמוך לתחילת החקירה הגלויה, באמצע נובמבר 2015, נעצר הנאשם ונחקר, בעודו במעצר, ארבע פעמים (ת/57-60). לאחר שחרורו, נחקר פעמיים נוספות, בינואר 2017 (ת/61) ובאוגוסט 2017 (ת/62). לאורך כל שש החקירות שיתף הנאשם פעולה באופן מלא והשיב לכל השאלות שנשאל. לאורך כל אותן חקירות אף שמר על גרסה אחידה במסגרתה שלל באופן נחרץ את הטענות לפיהן היה מעורב בצורה כלשהי בהעברת כספי שוחד לויז'ניצר. על אותה עמדה ממש עמד גם בעדותו בבית המשפט ביום 26.7.20. להלן תובא תמצית גרסתו.

הנאשם סיפר בחקירותיו והעיד בבית המשפט כי עד לשנת 1998 שירת בצה"ל, והשתחרר בדרגת סגן אלוף. לאחר השחרור שימש כיועץ לראש עיריית באר שבע, והיה פעיל בסניף הליכוד בעיר. בהמשך, ניהל את לשכת ראש הממשלה באזור הדרום, שימש כסמנכ"ל בחברת בניה, והקים חברה פרטית לקידום פרויקטים, עד שבסביבות 2004-2005 גויס על ידי בוזגלו לעבודה בחברת ביבי כבישים, שם עבד, תחילה כפרילנסר ולאחר מכן כסמנכ"ל שכיר, עד לשנת 2016. במסגרת תפקידו היה אחראי על קשרי החוץ של החברה, פעל מול המועצות האזוריות והגורמים השונים עמם נדרשה החברה לממשק בפרויקטים השונים, לרבות מע"צ, ועסק, על פי הנחייתו של בוזגלו, בכל התחומים הארגוניים והלוגיסטיים אשר אינם קשורים לעבודות בשטח, תחום אליו לא הייתה לו כל נגיעה.

באשר לויז'ניצר, הרי שעד להגעתו לחברה כלל לא הכיר את ויז'ניצר ולא היה ביניהם שום קשר. סמיכות הזמנים בין מועדי תחילת העבודה שלהם, ויז'ניצר בנת"י והנאשם בחברה, הייתה בגדר צירוף מקרים גרידא. במהלך שנות העבודה

המשתתפות נוצרו ביניהם יחסי ידידות, ולאחר שויז'ניצר סיים את תפקידו בנת"י בשנת 2010 המשיכו לעמוד בקשר טלפוני וניהלו בעיקר שיחות בנושאים פוליטיים, לנוכח פעילותו של הנאשם בליכוד ושל ויז'ניצר בישראל ביתנו. על רקע אותם יחסים נפגשו השניים בבית קפה בתל אביב והנאשם אף ניסה כעבור מספר שנים לעניין את ויז'ניצר, שעבד אז בחברת מקורות, בפרויקט התפלת מים במרוקו, הצעה אשר לא קרמה לבסוף עור וגידים. מכל מקום, הכחיש הנאשם באופן גורף כל טענה שהוטחה בו לגבי העברת כספים לויז'ניצר או לכל גורם אחר בנת"י.

בכל הנוגע לפרויקט מחלף אשדוד סיפר הנאשם כי לקראת סיום הפרויקט היו לחצים לפתוח את הכביש ועל רקע זה ביקש ויז'ניצר מבוזגלו לקדם את סיום הפרויקט, גם במחיר של גיוס עובדים נוספים והגדלת העלויות. בניסיון להתגבר על הקשיים שנוצרו באותה עת השתתף הנאשם במהלך שנת 2008, לצד בוזגלו וגורמים נוספים בנת"י, ב-7 או 8 מפגשים בלשכתו של ויז'ניצר. מדובר היה בפגישות מתוכננות מראש, רובן ביוזמת אנשי נת"י וחלקן ביוזמת החברה, ולא במפגשים ספונטניים. בסופו של דבר, לנוכח הלחצים שהפעיל ויז'ניצר לקידום הפרויקט נוצרו לחברה עלויות נוספות, אך בטרם אושרו התשלומים העודפים עזב ויז'ניצר את נת"י, והחברה זכתה בסופו של דבר לתשלום חלקי בלבד, וגם זאת רק במסגרת פשרה כואבת שגובשה לאחר שנים ארוכות של ויכוחים ומשא ומתן.

כאמור, שמר הנאשם על גרסה זו גם במהלך עדותו בבית המשפט, וחקירתו הנגדית לא חשפה בקיעים או סתירות בעלות משקל בגרסת הכפירה המפורטת אותה מסר לאורך כל חקירותיו במשטרה. על רקע זה, אין בפרטים שמסר כדי לסייע כהוא זה לתביעה בביסוס הטענות המפורטות בכתב האישום.

סיכום והכרעה:

בדברי הסיכום מטעמה הפנתה המאשימה להוראת סעיף 296 לחוק העונשין לפיה כאשר מדובר בעבירות שוחד למיניהן **"רשאי בית המשפט להרשיע על יסוד עדות אחת, אף עם זו עדות של שותף לעבירה"**, וזאת בניגוד לכלל הרגיל הקבוע בסעיף 54א(א) לפקודת הראיות, על פיו נדרשת במקרים מעין אלה תוספת ראייתית מסוג "דבר לחיזוק". עוד הפנתה לדברי בית המשפט העליון בע"פ 4456/14 **קלנר נ' מ"י** (29.12.15) לפיהם משמעותו של סעיף 296 הנ"ל הנה הנמכת הרף הראייתי הדרוש לצורך הרשעה בעבירות השוחד השונות, מן הטעם כי עבירות מסוג זה מתבצעות דרך כלל במחשכים ותוך נקיטת אמצעים למידור ולצמצום מספר המעורבים.

אכן, אין חולק כי המאבק בשחיתות, מחייב לעיתים התאמתו של הדין למורכבות הכרוכה בחשיפתן של עבירות, באיתור הראיות ובמיצוי הדין עם האשמים, ובהקשר הנוכחי מצא לכן המחוקק להקל עם רשויות האכיפה, והורה כי בעבירות שוחד ניתן יהיה לבסס הרשעה על עדות שותף, ואפילו על עדות עד מדינה, גם ללא תוספות ראייתיות פורמליות. עם זאת, ועל אף המינוח שנקט בדבר "הנמכת הרף הראייתי", אין פירושה של דברים סטייה מעקרונות היסוד של הדין הפלילי והורדת נטל ההוכחה, כך שניתן יהיה להרשיע גם אם לא הוכחה אשמתו של פלוני ברמה של מעל לכל ספק סביר. עמד על כך מפורשות כב' השופט עמית בפסקה 13 לחוות דעתו **בעניין קלנר הנ"ל**, בפרק העוסק בעניינו של הנאשם צ'רני, שם כתב את הדברים הבאים, אשר אינם משתמעים לשתי פנים:

"כפי שצויין בפרק הכללי בפתח פסק הדין (פסקה 38), הרף הראייתי בעבירת השוחד הונמך על

ידי המחוקק לנוכח מאפייניה הייחודיים כעבירה המתבצעת במחשכים. כיום רשאי בית המשפט להרשיע בעבירת שוחד על יסוד עדותו היחידה של שותף לעבירה, אף כאשר בעד מדינה עסקינן. ודוק: הנמכת הרף הראייתי בעבירת השוחד לא באה לשנות את עקרון היסוד במשפט הפלילי, לפיו אין להרשיע אדם אלא אם הוכחה אשמתו מעבר לספק סביר."

במקרה שלפנינו, לאחר שנותחו ראיות התביעה אחת לאחת, אני סבור כי לא עלה בידה לבסס את המיוחס על ידה לנאשם, מעבר לכל ספק סביר, ועל כן מחויב אני לזכותו, ולו מחמת הספק.

כפי שפורט לעיל בהרחבה, מבוסס למעשה כתב האישום, רובו ככולו, על "סיפור המסגרת" המפליל שמסר בוזגלו במהלך חלק מתשאוליו, בעת שנחקר במשטרה בנובמבר 2015. בעדותו לפני שמר בוזגלו על שתיקה ולא חזר על אותן אמרות מפלילות, כך שהודעותיו הוגשו בהתאם להוראת סעיף 10א לפקודת הראיות, ומחייבות לפיכך "דבר לחיזוק", על אף הוראת סעיף 296 לחוק העונשין. אך לא בכך העיקר, שהרי הקשיים הניכרים במקרה זה אינם נובעים מהדרישות הפורמליות לחיזוק ראייתי, אלא מחולשתן האינהרנטית של אמרותיו המפלילות של בוזגלו. לא אשוב ואתאר את כלל סימני השאלה המגוונים האופפים את אלה, שהרי הדברים פורטו בהרחבה בפרק העוסק בניתוח משקלן של אותן אמרות, ואסתפק בהקשר הנוכחי בכך שאזכיר את מסקנותיי לפיהן על מנת להרשיע את הנאשם על יסוד אמרותיו של בוזגלו נדרשות במקרה זה ראיות מחזקות כבדות משקל.

ראיות מחזקות מעין אלה לא הובאו לפני. ישראל בר פרש אמנם בעדותו מסכת ארוכה וקשה של מעשי שוחד ומרמה שביצעו הוא ושותפו בוזגלו לאורך שנים במסגרת פעילותם בחברה, אך מדבריו עולה כי הוא עצמו לא היה מעורב ישירות באותם מעשים, לא חווה אותם ממקור ראשון, ורק שמע עליהם, בזמן אמת או בדיעבד, משותפו בוזגלו. לפיכך, מרבית הפרטים שמסר אינם קבילים כלל לשמש ראיה לאמיתות תכנם, ונפקותם הראייתית לעניינו מוגבלת לשאלה האם ועד כמה יש בהם כדי לאמת את אמרותיו המפלילות של בוזגלו ולהעניק להם נופך אותנטי.

עיון בדבריו של בר מתוך פריזמה ראייתית מצומצמת זו מוביל אל המסקנה כי החיזוק הפוטנציאלי המשמעותי היחיד בעדותו נעוץ בעובדה כי שמע מבוזגלו על השוחד לויז'ניצר ועל מעורבותו של הנאשם בהעברת הכספים, פחות או יותר בזמן אמת, כך שקיימת התאמה בין מה שסיפר אז בוזגלו לשותפו בר לבין אמרותיו המפלילות של בוזגלו בתשאולים. אין מדובר אמנם בראיית חיזוק חיצונית, שכן גם כאן מדובר באמרה של בוזגלו, שנקלטה הפעם על ידי בר, אך העובדה שבסמוך למועד הנטען של התרחשות האירועים סיפר בוזגלו לבר סיפור דומה לזה שמסר בהמשך לחוקרים עשויה הייתה בנסיבות רגילות לחזק במידת מה את מהימנות דבריו של בוזגלו בחקירה.

אלא שכפי שתואר בהרחבה בפרק העוסק בניתוח גרסתו של בר, קיימים במקרה זה הסברים חלופיים סבירים להתאמה בין הגרסאות, אשר מקהים, שלא לומר מאיינים, את אותה טענת חיזוק. מהראיות שהוצגו עולה כי לבוזגלו היה אינטרס כלכלי משמעותי ביותר לספר לבר שמיליוני הכספים אותם משך מחשבונות החברה נועדו לתשלום שוחד, ולהסתיר ממנו את העובדה כי רובם, אם לא כולם, נועדו לשימוש הפרטי כמהמר כבד בבתי קזינו ברחבי העולם. בר אף תיאר בעדותו כיצד לאורך השנים איבד הוא עצמו את האמון בדבריו של בוזגלו לגבי תשלום השוחד, ומציין אינדיקציות משכנעות לכך שסיפור השוחד לא נועד אלא לכסות על הוצאות ההימורים. אינדיקציות אלה כוללות, בין היתר, זיוף חתימתו על גבי

השיקים, היעדר עדכון לגבי תשלומי השוחד בזמן אמת, היעדר ביטוי כלשהו לתשלום שוחד באישור תשלומים "חריגים" וסמיכות הזמנים בין המשיכות לבין מסעות ההימורים.

בנסיבות אלה, מתעורר ספק ממשי בדבר אותנטיות גרסת השוחד, כפי שנמסרה לבר בעבר, ואם ישאל השואל מדוע בכל זאת חזר בוזגלו על גרסה דומה במהלך התשאולים בשנת 2015, יופנה הוא לנסיבות האופפות את אותם תשאולים. במיוחד יופנה השואל לניתוח אופן השתלשלות החקירה, כאשר החוקרים מדגישים בפני בוזגלו כי הם אינם מעוניינים בו, אלא בויז'ניצר, רומזים כי יהיו נכונים להגיע עמו להבנה ככל שיוכל לספק את הסחורה המבוקשת ומציבים בפניו כבר מהרגע הראשון את הגרסה המלאה, אותה הוא יידרש לאשר, בדבר העברת תשלומים לויז'ניצר באמצעות הנאשם. גרסה זו שהציבו בפני החוקרים מבוססת למעשה על המידע שקיבלו מישראל בר, ועל כן אין כל פלא בכך שכאשר בוחר בוזגלו להשיב למקצת השאלות, תואמות תשובותיו לאלו שסיפר לבר בעבר.

עדותו של בר אינה מספקת אפוא חיזוק של ממש לאמרותיו המפלילות של בוזגלו, בוודאי שלא חיזוק חיצוני כבד משקל כמתחייב בנסיבות מקרה זה. אלה הם פני הדברים גם ביחס ליתר ראיות החיזוק שהוצגו. שושנה לביא, אחותו של בוזגלו, מתארת אמנם בעדותה מסכת ארוכה של שחיתות, מעשי שוחד ועבירות מרמה ומס שבוצעו על ידי אחיה, אך אין היא מחזיקה במידע כלשהו לגבי ליבת המחלוקת - מסירת השוחד לויז'ניצר ושאלת מעורבותו של הנאשם. ככל שמדובר בניסיון להשתמש בדבריה כחיזוק לאמרות בוזגלו, הרי שגם זה נועד לכישלון לנוכח החפיפה הדלה ביותר בין דבריה לבין גרסתו המפלילה של אחיה. כרטסות החו"ז לשנת 2006 לא הוגשו כראיה עצמאית לתיק המוצגים וממילא המשיכות המפורטות בהן אינן תומכות דווקא בתזת השוחד, אלא מתיישבות יותר עם דברי בוזגלו עצמו לפיהם מדובר היה בכספי הימורים. על נושא החדר הצדדי, על השלכותיו הפעוטות, כמו גם על החלפתו של קובי דיין, אין טעם לשוב ולהרחיב את הדיבור פעם נוספת.

התוצאה היא כי לאמרותיו המפלילות, הכלליות והחלקיות, של בוזגלו, אשר נגועות בקשיים ניכרים, הובאו מספר מצומצם של ראיות "חיזוק", שמשקל כל אחת מהם נמוך, וכך גם משקלן המצטבר, אשר מצוי מרחק רב מאותם חיזוקים משמעותיים וכבדי משקל הנדרשים לטעמי על מנת שניתן יהיה להרשיע על יסוד אמרותיו של בוזגלו. מנגד, מסר הנאשם גרסה אחידה, אשר לא נמצאו בה פרכות או סתירות בעלות משמעות. בשים לב למצב הראייתי הנ"ל, נותר בליבי ספק סביר בדבר אשמתו של הנאשם, ובגין אותו ספק יזוכה הנאשם. בנסיבות אלה לא מצאתי טעם בהתייחסות מפורטת לטענות ההגנה בנוגע לקיומם של מחדלי חקירה, ואסתפק בכך שאצין כי לא בהם נעוצים הטעמים המרכזיים שהובילו לתוצאה הנ"ל.

לאור כל האמור לעיל, מזוכה הנאשם מהעבירה שיוחסה לו בכתב האישום.

ניתנה היום, ט' כסלו תשפ"א, 25 נובמבר 2020, במעמד הצדדים